

ANEXA H – Răspunsul la întrebările de evaluare

EQ.1 Cât de adecvate sunt analiza SWOT și evaluarea nevoilor?

a. Cum sunt inovarea și sistemele de inovare definite în cadrul PDR?

Capacitatea scăzută de transfer de cunoștințe - cercetare este descrisă complet. În analiza SWOT există elemente legate direct de inovare și cercetare, care se regăsesc în principal printre "punctele slabe". Aspectul cel mai important este că nu există un sistem eficient pentru transferul de tehnologie de la Organismele de cercetare către fermieri/agribusiness. Prin urmare, EE s-a concentrat pe acest aspect printr-o serie de interviuri adresate persoanelor responsabile cu transferul de tehnologie din cadrul MADR și reprezentanților din mediul academic și sectorul științific și printr-o recenzie adecvată a literaturii de specialitate.

La nivelul întregii țări există universități și centre de cercetare, care oferă mijloace inovatoare necesare pentru fermieri (aprox. 1-2 centre de cercetare în fiecare județ). Centrele și institutele de cercetare oferă și o dovadă fizică a utilizării de semințe noi / hibride, produse prin crearea unor culturi specifice pe loturi demonstrative răspândite în toată țara.

De exemplu, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Agricultură produce, printre altele, 6 tipuri de semințe (în special cereale), care sunt utilizate și înregistrate în alte țări (utilizarea de semințe în alte țări implică faptul că Institutul primește plăți din aceste țări pentru produsul pe care îl oferă). În general, avantajul comparativ românesc este legat de culturile de cereale de mari dimensiuni (semințe de cereale cu o productivitate mare și rezistență la secetă). Cercetătorii intervievați au declarat un avantaj competitiv în agricultura convențională și agricultura ecologică, care poate fi mai bine exploatat prin organizarea unei mai bune interacțiuni între centrele de cercetare și practicieni.

Aceste instituții sunt deja furnizori de cunoștințe (know-how) și de cercetare directă pentru marii fermieri, care se pot adresa direct universităților (care au un Departament de Extensie ce asigură relația cu fermierii) și centrelor de cercetare. De asemenea, este posibil ca fermele mari conectate cu marile corporații să beneficieze și de sprijinul lor de cercetare, producând propriile semințe.

Cu toate acestea, există 1.050.000 fermieri (80% dintre ei sunt fermieri mici), care nu pot interacționa direct, din cauza dimensiunii financiare și capacităților lor. Prin urmare, adevărata provocare este transferul de know-how către fermierii mici și pentru o agricultură inovatoare și convențională. În acest scop, există o serie de instituții publice la nivel local, care sunt responsabile de acest aspect (41 de Camere Agricole - una pentru fiecare județ, sub conducerea Consiliului Județean; cca. 500 de centre de consultanță locale, situate în satele și comunele din mediul rural). Prin intermediul acestor instituții transferul de know-how este gratuit pentru agricultori (chiar dacă, în condițiile în care doresc să folosească produsele de cercetare, ei trebuie să plătească o anumită sumă de bani în funcție de tipul de produs pe care doresc să îl utilizeze). În cele din urmă, micii fermieri ar putea ajunge la universități și centre de cercetare, prin intermediari: centre de consultanță locale și Camere Agricole.

Pentru a menține un standard bun în ceea ce privește abilitățile și capacitățile acestor intermediari, MADR, prin intermediul Departamentului de Extensie, coordonează sesiuni de formare periodice (pentru aproximativ 800 de persoane coordonate care lucrează la nivel local în instituțiile și organizațiile responsabile pentru transferul de know-cum și inovare). Un exemplu este reprezentat de Programele de formare pentru "Formator de formatori" și "Eco-condiționalități", din octombrie 2012; au existat două persoane instruite pentru fiecare județ care ulterior au instruit alte 720 de persoane angajate la nivel local. Aceeași abordare este utilizată, de asemenea, și în cazul în care tematica de formare este legată de noile tehnologii și de transferul de inovație; ulterior, cele 800 de persoane angajate în aceste instituții merg în teritoriu și diseminează informațiile către fermieri.

Sectorul agricol din România are o capacitate suficientă pentru a asigura transferul de inovație prin intermediul serviciilor de consultanță prestate de instituțiile publice (în 80% din cazuri) și prin legătura directă dintre fermieri și centrele de cercetare (în 20% din cazuri).

În concluzie, tehnologia și transferul de cunoștințe de la sursă sunt bine organizate, dar eficacitatea lor depinde de trei variabile principale:

- 1) Capacitatea întreprinderilor mici și micro de a aduna resurse financiare pentru a exploata cunoștințele dobândite. De exemplu, micii fermieri sunt destul de reticenți la utilizarea tipurilor noi / hibride de semințe, pentru că nu au suficienți bani să le cumpere.
- 2) Organizarea unui cadru în care cercetarea și crearea de cunoștințe sunt capabile să proiecteze și să promoveze o agricultură convențională / ecologică bazată pe valorile locale și o rezistență mai puternică la schimbările climatice și la șocurile pieței.
- 3) Capacitatea administrativă. Managementul Grupului Operațional (GO) va necesita noi aptitudini și capacități nu numai în ceea ce privește raportarea / proiectarea, dar și în ceea ce privește crearea de rețele și relații.

b. În ce măsură sunt identificate în mod corespunzător cele mai importante nevoi care trebuie să fie abordate în stimularea inovării?

Există o "nevoie" specifică identificată în analiza SWOT / analiza nevoilor care vizează inovația, și în special transferul de tehnologie (nevoia nr.3). Mai mult decât atât, inovația este considerată un aspect important care descrie nevoile legate de reorganizarea sistemului productiv prin promovarea investițiilor în active corporale și necorporale ale fermierului și întreprinderilor agricole (nevoile nr. 2 și 4). Inovarea este, de asemenea, luată în considerare în rândul nevoilor care vizează problema de calificare și capacitate a fermierilor în ceea ce privește formarea (1) și sistemul de educație (27). În cele din urmă, inovarea este, de asemenea, abordată, chiar dacă nu în mod explicit, în cadrul nevoii "Facilitarea schimbului de informații, cunoștințe și experiențe prin RNDR între actorii implicați în dezvoltarea rurală (nevoia nr. 24)", care este strâns legată de "inovarea socială" și de nevoia "Accesul la infrastructura modernă TIC", din moment ce Internetul și tehnologiile web sunt mijloace de bază pentru răspândirea cunoștințelor și inovării (nevoia nr. 25).

c. În ce măsură sunt abordate în mod corespunzător cele mai importante nevoi identificate în ceea ce privește restructurarea fermelor?

Există o nevoie specifică identificată care se adresează în mod direct restructurării fermelor, vizând în mod special fermele mici și mijlocii orientate către piață (nevoia nr.4). Alte nevoi legate de servicii de formare profesională și de consiliere vizează restructurarea fermelor ca un efect subsecvent, de exemplu, "Furnizarea de servicii de formare profesională de calitate pentru fermieri, formatori și informare" (nevoia nr. 1) și "Servicii de consiliere și consultanță agricolă adecvate și de calitate" (nevoia nr. 2).

d. A fost explorată necesitatea pentru reînnoirea generațiilor?

Există o nevoie specifică identificată care vizează "Facilitarea reînținerii generațiilor în exploatațiile agricole" (nevoia nr. 6). Tinerii fermieri reprezintă, de asemenea, grupul țintă preferat al serviciilor de formare profesională și de consiliere adaptate la cerințele reale ale pieței (nevoile nr. 1 și 2). Mai mult decât atât, prin oferirea de facilități pentru generația tânără se creează o relație de sinergie cu crearea de locuri de muncă în zonele rurale, inclusiv în sectoare non-agricole (nevoia nr. 26).

e. În ce măsură sunt identificate corect cele mai importante nevoi care trebuie să fie abordate pentru a integra producătorii primari în lanțul alimentară?

Au fost identificate nevoi specifice care se adresează integrării producătorilor agricoli în lanțul alimentară. În special, înființarea și sprijinirea organizațiilor de producători și cooperativelor (nevoia nr. 7) sunt necesare pentru a facilita un marketing comun al produselor, inclusiv lanțul scurt de aprovizionare cu alimente. De asemenea, este nevoie de crearea de instrumente financiare adecvate pentru agricultori și proprietari de păduri și pentru a stimula afacerile din mediul rural (nevoia nr. 11) pentru ferme modernizate și orientate spre piață, inclusiv lanțul scurt de aprovizionare cu alimente și producerea mai sigură și mai trasabilă a acestora.

Cu toate acestea, rolul achizițiilor publice în introducerea de inovații de-a lungul lanțului alimentară ar trebui să fie evaluat.

f. În ce măsură au fost evaluate necesitățile de gestionare a riscurilor în agricultură?

Există o nevoie specifică identificată privind „Managementul riscului prin redresarea potențialului de producție în urma impactului dezastrelor naturale sau de altă natură” (nevoia nr. 10). Nevoia de a aplica practici de gestionare a riscurilor pentru "Menținerea calității resurselor de apă" (nevoia nr. 15), a fost, de asemenea, identificată.

g. În ce măsură sunt identificate în mod corespunzător cele mai importante nevoi abordate în restaurarea și conservarea biodiversității și îmbunătățirea managementului apei și a solului?

Au fost identificate nevoi specifice care vizează în mod particular „menținerea biodiversității și a valorii de mediu a suprafețelor agricole cu înaltă valoare naturală (HNV) și a sistemelor agricole” (nevoia nr.

12), „protecția resurselor de sol, în special în zonele cele mai vulnerabile la eroziune și la alte procese de degradare, inclusiv în zonele devaforizate” (nevoia nr. 16) și menținerea calității resurselor de apă (nevoia nr. 15). Alte nevoi identificate, care ar putea contribui la soluționarea nevoilor antemenționate sunt, de exemplu „. dezvoltarea infrastructurii de bază și a serviciilor în zonele rurale” (nevoia nr. 20), accesul la rezultatele activităților de cercetare și inovare (nevoia nr. 3), sprijin pentru investiții în vederea îmbunătățirii sustenabilității fermelor (nevoia nr. 4).

h. În ce măsură sunt identificate în mod corespunzător cele mai importante nevoi de creștere a eficienței resurselor și de tranziție către o economie cu emisii scăzute de carbon și rezistentă la schimbările climatice?

Au fost identificate nevoi specifice care trebuie abordate în ceea ce privește utilizarea eficientă a resurselor, economia bazată pe emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice, pe de pe o parte, prin ”menținerea nivelului redus de emisii de gaze cu efect de seră (GES) din sectorul agricol și din spațiul rural și sprijinirea trecerii către o economie cu emisii scăzute de carbon” (nevoia nr. 18), „adaptarea infrastructurii agricole pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice” (nevoia nr. 17) și pe de altă parte, pentru „protecția resurselor de sol, în special în zonele cele mai vulnerabile la eroziune și la alte procese de degradare, inclusiv în zonele devaforizate ” (nevoia nr. 16). Economia bazată pe emisii reduse de carbon este, de asemenea, abordată, chiar dacă nu în mod explicit, în nevoia de "creștere a suprafețelor forestiere" (nevoia nr. 14) întrucât pădurile sunt importanți „consumatori” de carbon. Pe de altă parte, utilizarea eficientă a resurselor și rezistența la schimbările climatice reprezintă, de asemenea, nevoi transversale. Acestea sunt legate de nevoile agricultorilor și proprietarilor de păduri de a avea acces la rezultatele activităților de cercetare și inovare (nevoia nr. 3), de a utiliza metode prietenoase cu mediul în producția agricolă și în gestionarea pădurilor (nevoile nr. 12 și 13), precum și de a gestiona poluarea apelor de suprafață și subterane din surse agricole.

i. În ce măsură au fost identificate în mod corespunzător nevoile de promovare a incluziunii sociale, reducerea sărăciei și dezvoltare economică în zonele rurale?

Există mai multe nevoi identificate care vizează direct incluziunea socială, reducerea gradului de sărăcie și dezvoltarea economică în zonele rurale. În special, gradul de sărăcie și riscul de excluziune socială sunt ridicate în zonele rurale, fiind în conexiune cu fermele de subzistență și semi-subzistență. Reducerea gradului de sărăcie și a excluziunii sociale se numără printre nevoile identificate (nevoia nr. 19). Mai mult decât atât, o cale spre reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială a populației rurale este dezvoltarea mediului rural. În acest sens, una dintre primele nevoile identificate este "dezvoltarea infrastructurii de bază și a serviciilor în zonele rurale” (nevoia nr. 20). Ocuparea forței de muncă este un aspect critic vizat fie prin crearea de locuri de muncă în zonele rurale, inclusiv în sectoare non-agricole (nevoia nr. 21) fie prin conservarea moștenirii rurale și a tradițiilor locale (nevoia nr. 22). Abordarea „de jos în sus” și finanțarea proiectelor prin fonduri UE sunt aspecte regăsite și în abordarea LEADER (nevoia nr. 23). Există, de asemenea, loc și pentru abordări în rețea care facilitează schimbul de informații, cunoștințe și experiențe prin RNDR între actorii implicați în dezvoltarea rurală (nevoia nr. 24).

j. Cum și în ce măsură PDR contribuie la inovare în agricultură și în zonele rurale?

PNDR va avea un rol important în ceea ce privește transferul de inovație prin coordonarea acestui proces. În acest cadru, o importanță crucială o va avea Grupul Operațional (GO). Grupurile Operaționale vor fi formate din cel puțin 2 structuri. Centrele de cercetare se pot alătura și transfera tehnologie ca o structură unitară sau pot lucra separat. Capacitatea administrativă va juca un rol crucial în acest sens pentru a asigura legătura dintre cele două părți implicate în transferul de inovare. Cu toate acestea, chiar dacă Programul nu este încă lansat, unele GO au fost deja formate, mai ales între crescători de animale și centre de cercetare.

k. În ce măsură PDR contribuie la protejarea mediului înconjurător, precum și la atenuarea schimbărilor climatice?

În ceea ce privește informațiile privind mediul, analiza SWOT este concisă și oferă date de bază și informații rezultate din analiza socio-economică a mediului rural din România și a domeniilor conexe. Echipa de evaluare a furnizat o analiză din perspectiva SEA a elementelor incluse în analiza SWOT, în conformitate cu prevederile DG AGRI, nefiind identificate aspecte critice.

La nivelul analizei SWOT, pentru fiecare secțiune (Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități și Amenințări) sunt delimitate și descrise aspecte privind mediul și clima, majoritatea rezultate în urma analizei socio-economice. De asemenea, aspectele de mediu și climă sunt transpuse și la nivelul nevoilor adresate în cadrul PNDR (nevoile 10-18), PNDR atribuind o importanță crescută acestui subiect, în concordanță cu prioritățile stabilite la nivelul UE.

Astfel, conform concluziilor rezultate în urma evaluării, implementarea PNDR este de așteptat să aibă în principal un efect direct și indirect pozitiv asupra mediului. Acțiunile propuse prin cele șase priorități ale UE sunt prognozate să aibă un efect neutru, benefic, puternic benefic sau nesigur. Impactul potențial negativ al PNDR asupra mediului este asociat cu implementarea măsurilor de investiții, dar poate fi eliminat prin atenta selecție a măsurilor de prevenire, reducere și compensare a efectelor și, de asemenea, prin evaluarea impactului proiectelor individuale asupra mediului, prin intermediul EIM.

l. În ce măsură analiza SWOT reflectă toate aspectele relevante, cuprinse în analiza situației actuale, fără a lăsa aspecte importante deoparte și fără a adăuga noi aspecte care nu sunt acoperite de analiză?

După cum s-a observat deja, legăturile dintre analiza situației ("analiza socio-economică a zonei rurale din România") și analiza SWOT sunt clare. Cu toate acestea, analiza SWOT este susținută atât de probe calitative cât și cantitative.

m. Cât de plauzibile sunt elementele plasate sub cele patru categorii, subliniind legăturile transversale?

Instrumentul de analiză adoptat a fost lanțul logic. EE a elaborat mai multe matrici pentru a analiza legăturile (și astfel evidențele suplimentare) dintre diferitele elemente ale analizei SWOT și a verifica legăturile dintre analiza economico-socială, indicatorii de context și nevoile identificate. Aceste matrici

au permis, de asemenea, verificarea logicii interlegăturilor dintre analiza SWOT și evaluarea nevoilor, iar în cazul nici unei evidențe în lanțul logic, evaluatorul a propus fie reformularea elementelor din analiza SWOT / a nevoii, fie eliminarea lor.

n. În ce măsură sunt clasate și prioritizate problemele din perspectiva obiectivelor generale ale Strategiei UE 2020 și ale PAC 2020?

În ceea ce privește coerența cu prioritățile UE, EE a analizat tabelele SWOT în raport cu temele: transfer de cunoștințe, creșterea competitivității, promovarea organizării lanțului alimentar, restaurarea, conservarea și consolidarea ecosistemelor și promovarea utilizării eficiente a resurselor; și cu cele trei priorități europene transversale, respectiv, Mediu, Schimbări climatice și Inovare printr-o matrice specifică. EE a verificat dacă elementele analizei SWOT acoperă toate cele 6 + 3 priorități ale UE, concluzionând că, din punct de vedere formal, analiza SWOT este completă. În ceea ce privește PAC 2020, EE a verificat dacă rolul specific al PNDR 2014-2020 este de a complementa intervenția politicilor aferente Pilonului 1 prin sprijinirea competitivității fermelor mici și prin asigurarea de suport pentru investiții în infrastructura pentru agricultură (depozite, platforme pentru colectarea produselor, sisteme de procesare, etc). Întrucât aceste acțiuni sunt legate de aspecte ale analizei SWOT, EE concluzionează că analiza SWOT este conectată cu obiectivele generale ale PAC 2020.

o. În ce măsură analiza SWOT constituie baza pentru evaluarea nevoilor și o justificare solidă pentru concluzii strategice și stabilirea obiectivelor programului?

EE a verificat corelarea dintre toate elementele SWOT cu nevoile identificate pentru a observa dacă nevoile selectate au fost relevante și justificate în mod suficient prin analiza SWOT. În analiza efectuată în versiunea din februarie, aproape toate nevoile au fost justificate printr-un element al analizei SWOT, cu excepția a câteva cazuri în care nevoile nu au fost susținute suficient (2), sau erau în contradicție (3). Noua analiză efectuată asupra ultimei versiuni a PNDR (luna iulie) arată că toate nevoile au fost susținute coerent prin analiza SWOT.

p. Sunt analiza SWOT și analiza nevoilor concepute luând în considerare diferențele propuse de către actorii interesați, de către persoane sau specificul diferitelor teritorii?

Evaluatorul ex-ante admite faptul că un proces de implicare a actorilor cheie (prin intermediul grupului de lucru tematic și prin CCTDRAP) este în vigoare și respectă codul de conduită al parteneriatului. Astfel, rezultă că:

- în timpul realizării PNDR, a fost stabilit un proces de implicare a părților interesate (prin intermediul CCTDRAP și grupurilor de lucru tematice);
- procesul respectă codul de conduită al parteneriatului;
- sunt implicate agențiile cheie orizontale la nivel central național;
- sunt implicate părțile interesate cheie la nivel național;

- reprezentanții regionali sunt luați în considerare;
- consultarea s-a axat pe principalele teme de dezvoltare rurală legate de prioritățile UE (Agricultură și industrie alimentară, Mediu, Dezvoltare economică în zonele rurale, Activități non-agricole, infrastructură rurală, incluziune socială, patrimoniu cultural, Inovare și Formare, LEADER);
- analiza SWOT și cea a nevoilor PNDR au fost împărtășite cu părțile interesate în cadrul consultărilor.

q. Analiza SWOT și analiza nevoilor dovedesc că lecțiile învățate în perioada 2007-2013 sunt luate în considerare?

Evaluatorii ex-ante au verificat existența lecțiilor din trecut. Lecțiile au fost formulate din perioada trecută de programare, cu privire la (ca și exemplu):

- Stimulente financiare: *”În perioada precedentă de programare, deși au existat mecanisme financiare (scheme de garantare), unii beneficiari care au semnat contracte de finanțare nu au reușit să acceseze credite pentru investiții (...).”*

- LEADER: *”Gradul redus al activităților de cooperare desfășurate prin LEADER 2007-2013 a fost determinat pe de o parte de lipsa de experiență a GAL în ceea ce privește această abordare, dar și a autorităților de plată care, în lipsa unor criterii foarte precise de definire a proiectelor de acest tip, au fost rezervate în contractarea unor astfel de proiecte. În plus, deși au fost prevăzute proiecte de cooperare la nivelul strategiilor GAL, impactul crizei economice 2008-2010 a limitat drastic capacitatea financiară a partenerilor de a derula astfel de proiecte (...).”*

- Infrastructură: *”Principalele dificultăți întâmpinate în implementarea proiectelor pentru infrastructura de bază au fost legate de nivelul mare de complexitate și de durata de execuție a proiectelor. De asemenea, pentru realizarea investițiilor a fost necesară obținerea unui număr mare de autorizații emise de diverse autorități, ceea ce a îngreunat procesul de implementare pentru beneficiari. În plus, a existat o dificultate în aplicarea conceptului de proiecte integrate de dezvoltare sub forma intervențiilor concentrate, interconectate, în zone clar definite (...).”*

- Patrimoniu cultural: *”Punerea în valoare a moștenirii rurale și a patrimoniului cultural s-a realizat în perioada precedentă de programare, în special prin sprijinirea investițiilor pentru renovarea, modernizarea și dotarea aferentă a așezămintelor culturale; restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural și natural; achiziționarea de echipamente pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural.”*

- Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală (RNDR): *”RNDR și-a demonstrat utilitatea prin contribuția la dezvoltarea animării și schimbului de experiență între actorii rurali implicați în dezvoltarea rurală, considerând activitățile de diseminare desfășurate la nivel rural (conferințe, seminarii, publicarea de newslettere, etc.).”*

În plus, EE a efectuat un sondaj adresat GAL-urilor și mai multe interviuri pentru a completa analiza prin colectarea de informații cu privire la perioadele anterioare. Evaluarea intermediară și Rapoartele Anuale de Implementare au fost, de asemenea, folosite.

r. Dovedește analiza SWOT necesitatea elaborării unui sub-program tematic?

Analiza SWOT a identificat necesitatea de a elabora un sub-program tematic. Acest lucru este menționat în analiza de ansamblu și în analiza nevoilor. Mai exact, în "Analiza sectorului agricol", există o descriere completă a punctelor slabe și fragilității sectorului care implică nevoia de sprijin. Cu toate acestea, în analiza SWOT potențialul sectorului nu este explicat clar. EE a realizat o analiză specifică, colectând informații suplimentare prin intermediul unor interviuri și a recenziei literaturii de specialitate pentru a acoperi acest aspect.

EQ.2 În ce măsură programul de dezvoltare rurală are o contribuție la prioritățile UE 2020?

a. În ce măsură înființarea logicii de intervenție asigură că măsurile selectate vor contribui la realizarea obiectivelor regionale, naționale și UE?

În ceea ce privește contribuția la obiectivele principale ale UE 2020, toate obiectivele sunt sprijinite de domeniile de intervenție ale programului, chiar dacă o atenție mai mare este acordată schimbărilor climatice, educației și inovării, în comparație cu ocuparea forței de muncă și lupta împotriva excluziunii sociale.

b. Cine nu este implicat suficient în elaborarea și implementarea programului, deși a fost sugerat ca partener relevant?

Implicarea părților interesate este reprezentată în mod corespunzător în elaborarea și implementarea programului.

c. Cine nu este încadrat în nicio intervenție, deși este identificat ca fiind un beneficiar potențial relevant? Ce fel de discrepanțe există? Cum pot fi neutralizate aceste discrepanțe?

În ceea ce privește prioritățile UE 2020, cele două ținte mai puțin reprezentate în cadrul Programului sunt ocuparea forței de muncă (1) și excluziunea socială (5), care au două Domenii de Intervenție specifice (6A și 6B), dar nu sunt acoperite de alte domenii. Prima țintă (ocuparea forței de muncă) este, oricum, conectată în mod direct prin DI 2B, care susține formarea unei noi generații de agricultori și creează sinergii pentru reînnoirea generațiilor. Cu toate acestea, în urma interviurilor a reieșit că potențialii beneficiari solicită intervenții suplimentare, în special în ceea ce privește serviciile de formare/ consultanță și management, mai cu seamă în ceea ce privește aplicarea pentru fonduri UE. Totuși, mai mult de jumătate dintre respondenți nu aveau informații cu privire la abordarea LEADER; aceasta a limitat implementarea acțiunilor LEADER și difuzarea abordării LEADER și evidențiază necesitatea unor intervenții pentru a neutraliza acest decalaj.

d. Cum sunt transpuse în acțiuni prioritățile individuale de dezvoltare rurală și cum afectează acestea intervențiile prevăzute în cadrul altor priorități?

PNDR 2014-2020 va susține competitivitatea fermelor mici prin acordarea de sprijin pentru investiții în infrastructura aferentă agriculturii (depozite, platforme de colectare a produselor, sisteme de procesare, etc.) și prin crearea și utilizarea lanțurilor scurte de aprovizionare. Mai mult, PNDR va stimula inovarea în România, prin furnizarea de informații la nivelul micilor fermieri privind modul de utilizare a tehnologiei disponibile, de îngrijire a culturilor, de gestionare a deșeurilor rezultate din activitățile agricole etc.

e. Ce prevederi (structuri și procese) au fost realizate pentru a coordona implementarea?

Din punct de vedere specific al implementării, pentru a corespunde obiectivelor Strategiei Europa 2020, nicio structură și/sau proces nu au fost prevăzute.

f. Cât de mult sunt reflectate aceste eforturi în comunicarea Autorității de Management cu partenerii, beneficiarii potențiali și publicul larg?

Conform beneficiarilor intervievați, a existat o problemă legată de lipsa de informații cu privire la abordarea LEADER. În plus, a existat, de asemenea, o problemă în coordonarea dezvoltării politicii și în special în coordonarea elaborării Acordului de Parteneriat. De exemplu, deși Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a formulat sugestiile sale cu privire la AP, informațiile furnizate nu au fost întotdeauna luate în considerare. Problema de coordonare s-a adâncit și din cauza faptului că Ministerul Fondurilor Europene asigură gestionarea Acordului de Parteneriat, ținând seama atât de Strategia Națională, cât și de strategia Europa 2020. Relația dintre AM PNDR, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice a fost, totuși, mai proactivă. În faza de implementare, relațiile vor fi din nou "mai mult" bilaterale și, prin urmare, problemele ar putea apărea în programare, nu în implementare.

EQ.3 Există coerență între obiectivele tematice selectate, prioritățile și obiectivele PDR și CSC, Acordul de Parteneriat, Pilonul I PAC, alte instrumente relevante și recomandări specifice de țară?

a. Cum interacționează anumite măsuri din PDR cu alte instrumente agricole (Pilonul 1 al PAC)?

Ca urmare a evaluării, 2 dintre cele 6 priorități ale PNDR sunt considerate a fi puternic coerente cu Pilonul I al PAC.

- Prioritatea nr. 2 – Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurilor
- Prioritatea nr. 4 - Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură pe o bază voluntară și având în vedere obiective specifice de mediu.

Prioritatea nr. 2 este considerată a avea o sinergie deplină cu Pilonul 1 al PAC, având în vedere că acesta din urmă a prevăzut o listă de instrumente prin plăți directe, care să asigure o dezvoltare mai

echilibrată a agriculturii, ținând cont de dimensiunea fermelor, caracteristicile specifice ale teritoriului, vârsta fermierilor, etc. Astfel, plățile directe vor fi reglementate de către noul obiectiv privind convergența internă, ceea ce înseamnă că va exista o reechilibrare progresivă a nivelurilor de plăți directe la nivel național sau regional, în scopul de a evita orice consecințe financiare perturbatoare pentru fermierii din anumite sectoare sau regiuni.

De asemenea, agricultorii din sectoarele sau regiunile care se confruntă cu dificultăți deosebite și unde activitatea agricolă este importantă din punct de vedere economic, de mediu și / sau social, pot primi o parte mai mare a plăților directe sub formă de sprijin cuplat (legat de producție). De asemenea, inclusiv în Pilonul I al PAC, există o schemă de sprijin obligatorie în favoarea tinerilor agricultori al căror sprijin nu depășește 1250 euro.

Prioritatea nr. 4 este considerată a fi în coacțiune cu Pilonul I al PAC. Cel mai important element al PAC în ceea ce privește ecosistemele este nou introdusa plata de "ecologizare" (30% din sprijinul direct pentru veniturile agricultorilor va fi acordat numai în cazul în care aceștia implementează practici benefice pentru mediu și climă: creșterea a cel puțin trei culturi diferite pe terenul lor arabil, menținerea unei suprafețe minime de pajiști permanente, precum și conservarea zonelor și a caracteristicilor peisajului cu o valoare ecologică deosebită ("zone de interes ecologic"). Prioritatea nr. 4 nu se suprapune peste Pilonul I, promovând inițiative specifice de mediu care ar putea consolida o nouă atitudine a fermierilor față de sustenabilitatea mediului.

PNDR și Pilonul I împărtășesc aceeași viziune și strategie, aceasta fiind de a sprijini competitivitatea întregului sistem, în special a fermelor mici și micro.

Mai exact, complementaritatea dintre cei doi piloni, în cazul specific al României, se bazează pe două misiuni specifice ale PNDR:

- creșterea inovației prin promovarea transferului tehnologic și a unor noi producții și procese (măsurile 1, 2, 4, 6, 16)
- crearea unui cadru favorabil pentru condițiile sociale (măsura 7)

Pilonul I și PNDR prezintă o integrare completă și în ceea ce privește aspectele de mediu.

b. Cum sunt descrise complementaritățile cu alte fonduri de intervenții CSC, precum și orice alte politici UE și naționale care operează în aceeași zonă sau abordează aceiași beneficiari?

PNDR prezintă un capitol special dedicat analizelor privind complementaritatea cu alte fonduri ale CSC și instrumente relevante la nivel comunitar și național. Analiza are în vedere utilizarea Fondurilor Structurale și de Investiții Europene (FESI) în România în perioada 2014-2020, precum și a altor instrumente care sunt gestionate în mod direct la nivelul UE (Orizont 2020, EaSI, Life +). Este demonstrată o sinergie clară între sprijinul acordat prin toate FESI pentru OT selectate în cadrul AP al României.

În ceea ce privește complementaritatea cu alte instrumente care sunt gestionate în mod direct la nivelul UE, este descrisă contribuția FEADR la atingerea obiectivelor Orizont 2020, EaSI, Life +. De asemenea, FEADR demonstrează sinergii cu alte strategii și fonduri la nivelul UE (Strategia integrată de dezvoltare durabilă a Deltei Dunării 2030, Fondul de solidaritate al UE, etc). Considerând nu numai contribuția directă, ci și cea indirectă, PNDR va fi foarte important pentru cadrul național integrat de dezvoltare.

PNDR nu prezintă un conflict evident cu alte PO ale CSC. PO Infrastructura Mare are cel mai înalt nivel de sinergie, având în vedere necesitatea de a integra rețelele infrastructurale naționale și rurale. Există o coerență puternică pe tematica de inovare, cu toate programele operaționale analizate, și în principal cu PO Regional, PO Competitivitate și PO Capitalul Uman. Există, de asemenea, o coerență bună cu privire la aspectele legate de incluziunea socială și eficiența resurselor. În cele din urmă, un nivel adecvat de coerență este prezent și în cazul PO Capacitatea Administrativă (PO CA).

c. Cine nu este atins de nicio intervenție, deși a fost identificat ca un potențial beneficiar relevant? Cum pot fi neutralizate decalajele?

Domeniile de Intervenție și formele de sprijin din cadrul PNDR se bazează pe un set de nevoi care au rezultat din analizele socio-economice și analiza SWOT, ca parte a logicii de intervenție. Una dintre nevoile identificate, nr. 26 - Modernizarea infrastructurii de învățământ agricol, chiar dacă nu este inclusă în prioritățile PNDR, este foarte importantă pentru dezvoltarea viitoare a zonelor rurale din România. Cu toate acestea, beneficiarii specifici ai acestei nevoi sunt acoperiți datorită sinergiilor existente cu alte Programe operaționale.

De asemenea, minoritatea romă se poate confrunta cu dificultăți specifice în abordarea PNDR. Această problemă poate fi ameliorată prin promovarea Strategiei Guvernului României pentru cetățenii de etnie romă pentru perioada 2012-2020, în complementaritate cu PNDR.

Ca o concluzie, intervențiile prevăzute în cadrul PNDR și, de asemenea, sinergiile dintre diferitele programe operaționale ale României, vor sprijini toate categoriile relevante de potențiali beneficiari.

d. Există redundanțe inutile care ar putea provoca pierderea de eficiență?

Prioritățile și obiectivele PNDR sunt în sinergie cu alte PO ale României. Considerând versiunile disponibile pentru restul programelor operaționale la momentul evaluării (PO Capitalul Uman, PO Capacitate Administrativă, PO Competitivitate, PO Infrastructura Mare, PO Regional, PO Asistență Tehnică), nu au fost identificate redundanțe inutile care ar putea afecta eficiența PNDR.

Q.4 Cât de oportună este logica de intervenție a PDR?

a. Cât de clar sunt definite obiectivele programului?

PNDR exprimă 3 orizonturi strategice:

- a) Prioritățile programului, care sunt definite în capitolul "Descrierea strategiei", acestea fiind:

- i) schimbările structurale din sectorul agro-alimentar și competitivitatea;
- ii) gestionarea resurselor naturale;
- iii) dezvoltare rurală locală echilibrată

Prioritățile programului sunt interconectate cu Strategia națională și pentru fiecare prioritate sunt identificate nevoile care trebuie adresate.

- b) Domeniile de intervenție, care sunt definite în capitolul "Descrierea strategiei" și sunt aliniate regulamentelor CE. Pentru fiecare domeniu de intervenție sunt identificate nevoile, combinația de măsuri și modificările plănuite.
- c) Măsurile și sub-măsurile sunt descrise în capitolul specific. Pentru fiecare măsură sunt identificate scopul, tipul de intervenție și tipul de beneficiari.

Nu în ultimul rând, programul are o strategie bine articulată și prezintă o descriere detaliată a obiectivelor sale. Pe lângă acest aspect, în secțiunea 5.1 a capitolului de descriere a strategiei (5) - "Justificarea nevoilor selectate pentru a fi adresate de către PNDR și alegerea obiectivelor, priorităților și domeniilor de intervenție, în baza dovezilor din analiza SWOT și evaluarea nevoilor", PNDR prevede o descriere a strategiei care "transpune" prioritățile UE în contextul românesc. Mai mult decât atât, secțiunea face legătura între nevoile identificate și Domeniile de intervenție și măsurile selectate.

b. Cum sunt descrise legăturile logice și sinergiile între diferitele obiective la aceleași niveluri sau la niveluri ierarhice diferite?

PNDR are un tabel care descrie interconexiunile diferitelor domenii de intervenție (DI), în raport cu nevoile identificate. Legăturile interne și potențialele sinergii nu sunt descrise în mod explicit în PNDR la nivel de domeniu de intervenție.

Cu toate acestea, PNDR prezintă o coerență internă puternică și majoritatea DI sunt profund interconectate în abordarea nevoilor comune și cu cele 3 priorități principale ale programului:

- a) Majoritatea domeniilor de intervenție contribuie la consolidarea cunoștințelor și activelor de inovare în zonele rurale și sectorul agricol.
- b) Domeniile de intervenție 1A, 2A, 3A, 4B, 4C, 5B, 5C sunt interconectate în promovarea competitivității sectorului agricol.
- c) Domeniile de intervenție ale Priorităților 4 și 5 prezintă legături puternice evidente în ceea ce privește gestionarea resurselor naturale
- d) Dezvoltarea echilibrată este susținută în mod natural de DI 6A și 6B, dar și de către DI legate de mediu.

c. În ce măsură se contrazic reciproc obiectivele?

Evaluatorii ex-ante au introdus indicator(i) de rezultat și indicator(i) de impact pentru a descoperi cu mai multă ușurință prezența unor legături logice între diverse obiective definite în documentul Programului. Acest exercițiu a arătat prezența unor legături logice între diferite niveluri, cu toate măsurile selectate contribuind la realizarea obiectivelor Domeniilor de Intervenție, care, în schimb,

sunt într-o relație de susținere reciprocă pentru fiecare prioritate. În plus, contribuția unor măsuri contribuie transversal la realizarea mai multor DI în cadrul diferitelor priorități. PNDR are, prin urmare, o coerență internă puternică și cea mai mare parte a DI sunt profund interconectate în abordarea nevoilor comune. Nu există elemente de contradicție în ceea ce privește obiectivele.

d. Cât de cuprinzător și plauzibil sunt descrise legăturile logice între măsurile selectate și întreaga gamă de obiective?

Fiecare măsură expune cu exactitate contribuția la soluția nevoilor identificate, legăturile cu DI și efectele asupra aspectelor transversale. În conformitate cu orientările DG AGRI, pentru a verifica structura logică a programului, sunt elaborate pentru fiecare prioritate, diagrame arbore ale logicii de intervenție. În tabelul arborelui logic, afișat în anexa G, această conexiune este și mai evidentă. Diagrama permite verificarea gradului de coerență dintre priorități, Domenii de Intervenție, măsuri și intervenții (cu indicatori de rezultat și de impact). Acesta indică prezența unor puternice legături logice de conectare a diferitelor obiective definite în documentul de program.

e. În ce măsură sunt explicate interacțiunile sinergice între măsurile pentru atingerea obiectivelor?

PNDR nu descrie întotdeauna în totalitate interacțiunea sinergică dintre măsuri. Cu toate acestea, Tabelul 2.5. ilustrează în mod clar nivelul de sinergie dintre măsuri. Matricea a identificat următoarele măsuri cheie:

- Măsura 1 "Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare (Art.14)".
- Măsura 2 "Servicii de consultanță (Art.15)"
- Măsura 4 "Investiții în active fizice (Art. 17)"
- Măsura 6 "Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (Art. 19)"
- Măsura 16 "Cooperarea (Art. 35)"

Așa cum este explicat mai sus, aceste cinci măsuri reprezintă "coloana vertebrală" strategică a PNDR, deoarece acestea sunt transversal esențiale pentru prioritățile și Domeniile de intervenție.

Q.5 În ce măsură formele de sprijin propuse sunt adecvate?

a. În ce măsură este forma de sprijin aleasă în concordanță cu măsura selectată, acțiunile avute în vedere și obiectivele specifice?

În termeni generali, formele de sprijin propuse sunt în concordanță cu măsurile selectate. Unele probleme, apărute în perioada de programare anterioară, ar trebui evitate în perioada următoare. Acestea sunt în mare parte legate de procedurile de achiziții publice, pentru că legislația este încă foarte vastă și laborioasă iar capacitatea instituțională locală în ceea ce privește reursele umane specializate în domeniul achizițiilor publice, pare a fi redusă. În plus, fermierii mici au dificultăți în obținerea de cofinanțare, în gestionarea cererilor, gestionarea rapoartelor financiare și în conformarea cu cerința de informare a măsurilor. În cele din urmă, eficiența formei de sprijin poate fi asimetrică în ceea ce privește natura beneficiarului. Aceste probleme pot semnifica faptul că forma aleasă de sprijin ar putea afecta negativ implementarea măsurilor.

b. Cât de eficientă și cât de efectivă va fi forma propusă de susținere?

PNDR a selectat o serie de forme de sprijin pentru măsurile din cadrul PDR. Cea mai utilizată formă de sprijin este acordarea de finanțare nerambursabilă. O parte a sprijinului va fi acordată sub formă de plăți care vor facilita întreprinderea de practici și programe care altfel s-ar dovedi prea costisitoare sau nu ar fi rentabile pentru beneficiari.

În general, EE apreciază că formele de sprijin pentru măsuri sunt adecvate. Din analiză reiese de asemenea, că un obstacol important este accesul la finanțare pentru fermierii mici și micro. Schemele de garantare sau de finanțare nerambursabilă expun aceeași problemă cu privire la faptul că acești beneficiari nu sunt în măsură să dispună de capitaluri adecvate. Acesta reprezintă un obstacol pentru toate măsurile adresate fermierilor. EE a sugerat abordarea acestui aspect delicat prin:

- 1) Realizarea unor legături între măsurile care facilitează îndrumarea fermierului de la a deține cunoștințe adecvate, la a-și elabora propriul său plan de afaceri, de la depunerea aplicației la gestionarea afacerilor în perioada ex-post.
- 2) Definirea formei de micro-credit în vederea facilitării accesului la capital

c. În ce măsură autoritățile de programare au analizat posibilitățile de a utiliza opțiunea de costuri simplificate?

În prezent, se pare că oportunitatea oferită de noul regulament de utilizare a costurilor simplificate nu este exploatată pe deplin. În descrierea măsurilor (Capitolul 8 din PNDR) și în descrierea implementării (Capitolul 15 din PNDR), sunt enumerate un număr de opțiuni (de exemplu, limitarea documentării, utilizarea de aplicații web). Totuși, acestea nu sunt definite în mod clar și sistematic (a se vedea comentariile cuprinse în Capitolul 4 al prezentului raport de evaluare ex ante). Mai mult, se pare că fiecare măsură are prevăzut un număr tot mai mare de controale, documente și proceduri. Pentru unele măsuri aceasta este un aspect ușor de înțeles (ex. măsurile 13-17), deoarece în cazul acestora există un risc ridicat de eroare și fraudă. Pentru alte măsuri, ar putea fi adecvată reflectarea cu privire la posibilitatea de a utiliza costuri simplificate. De exemplu, în ceea ce privește măsura 1 ar putea fi util să se adopte costul standard.

UNIUNEA EUROPEANĂ

FONDUL EUROPEAN
AGRICOL PENTRU
DEZVOLTARE RURALĂ

EQ.6 În ce măsură există legături între outputurile intenționate și rezultatele așteptate?

- a. Care ipoteze stau la baza corelării între acțiuni și rezultate planificate? Mai mult, care sunt ipotezele care leagă rezultatele așteptate cu obiectivele?*

Măsurile și formele aferente de sprijin sunt în concordanță cu rezultatele și impacturile legate de DI și cele 6 priorități ale UE.

PNDR nu identifică în mod explicit ipoteze specifice. Cu toate acestea, EE a reclădit logica programului și a identificat ipoteza principală (a se vedea Tabelul 2.7).

- b. De ce condiții externe depind aceste ipoteze? Care sunt factorii externi care ar putea pune în pericol ipotezele?*

Eficacitatea sprijinului PNDR ar putea fi contestată de către următoarele provocări interne:

- a. Calificarea și capacitățile fermierilor
- b. Lipsa de masă critică
- c. Creșterea concurenței la nivel mondial pentru produsele agricole din țările aflate în curs de dezvoltare
- d. Schimbările climatice pentru producția agricolă și condițiile sociale în zonele rurale
- e. Reducerea disponibilității cheltuielilor publice pentru servicii sociale și de sănătate ar putea afecta durabilitatea infrastructurii sociale și de sănătate finanțată prin măsura 7

- c. Cum ar trebui să fie reconfigurată logica de intervenție pentru a ajunge la rezultatele așteptate într-un mod mai fiabil și mai eficient? Ce acțiuni ar trebui să fie îmbunătățite, adăugate sau eliminate?*

În termeni generali, din analiza efectuată de către EE reiese că există o coerență puternică între rezultatul așteptat (impact) și cel anticipat. Singura problemă ar putea consta în faptul că fiecare măsură are în vedere un număr tot mai mare de controale, documente și proceduri. Simplificarea sarcinii administrative ar putea spori în continuare eficiența și eficacitatea strategiei.

Q.7 În ce măsură alocarea resurselor financiare este corelată cu obiectivele PDR?

a. În ce măsură este distribuția cheltuielilor în conformitate cu ierarhia obiectivelor?

Alocarea resurselor financiare este coerentă din punct de vedere extern. Luând în considerare ierarhia internă a obiectivelor și analiza SWOT, alocarea rămâne coerentă. Cu toate acestea, prioritatea 1 și DI aferente (și măsurile) par a fi subfinanțate.

b. În ce măsură este distribuția cheltuielilor în concordanță cu costul unitar al diferitelor măsuri?

În general, alocarea de resurse financiare este echilibrată, dar este mai mult susținută de logica strategică decât de calcularea costului unitar. Acesta este cazul măsurilor 1 și 2, care fac referire la creșterea competențelor și capacităților agricultorului. În al doilea raport intermediar, EE a arătat că alocarea financiară din cadrul măsurii 1 nu pare adecvată. De fapt, există un plan ambițios de instruire a 77.000 de persoane cu un buget aproximativ de 25 milioane de euro (36 de euro pentru o persoană instruită). Cu toate acestea, Autoritatea de Management a considerat această observație ca fiind corectă iar capacitatea financiară s-a dublat.

c. Cum și în ce măsură au fost luate în considerare recomandările evaluărilor anterioare (în ceea ce privește calculul unității de cost, capacitatea de absorbție ...)?

Lecția învățată în urma evaluării intermediare și experiențele generale din perioada 2007-2013 par a fi luate în considerare în special în ceea ce privește problema legată de implementare (de exemplu, achizițiile publice). Cu toate acestea, evaluarea ex ante a ținut să integreze în evaluarea efectuată, toate informațiile provenite din evaluarea intermediară și din Rapoartele Anuale de Implementare.

d. În ce măsură distribuția cheltuielilor programului, în funcție de tipul beneficiarului și/sau regiunii, este corelată cu nevoile evaluate și prioritățile stabilite?

Analiza arată o coerență generală față de analiza SWOT. Mai ales măsurile referitoare la schimbările climatice, ecologizare, introducerea de investiții inovatoare au impact asupra acestor domenii, deși nevoile legate de problemele de calificare și capacitățile fermierului nu primesc un sprijin adecvat prin DI 1A, 1B și 1C. Prin urmare, Prioritatea 1 rămâne în continuare subfinanțată.

e. În ce măsură considerați că alocarea de resurse financiare prin PNDR este corelată cu modul în care resursele sunt alocate prin intermediul altor instrumente financiare europene (FSE, FEDR, Fondul de Coeziune și FEPAM) și prin alte instrumente financiare naționale sau regionale?

PNDR se concentrează pe zonele rurale și sectorul agricol. Acesta se află în relație deplină de sinergie cu alte PO la nivel național (finanțate prin FEDR și FSE). Accentul specific pus pe inovare și îmbunătățirea stării sociale și economice a zonelor rurale este pe deplin complementar cu intervențiile celorlalte PO, având în vedere importanța sectorului primar în România.

f. În ce măsură considerați că alocarea de resurse financiare prin PDR este corelată cu modul în care resursele sunt alocate prin PAC, Pilonul I?

Cei doi PILONI sunt pe deplin complementari cu PNDR. De fapt, primul pilon sprijină evoluția economică a agriculturii românești prin stimularea dezvoltării întreprinderilor agricole în timp ce PNDR stabilește cadrul general de dezvoltare rurală. Prin urmare, alocarea de resurse financiare prin PNDR este în concordanță cu modul în care resursele sunt alocate prin Pilonul I al PAC.

g. Care sunt acțiunile asociate cu un risc ridicat de implementare?

Acțiunea care pare a fi mai expusă riscului de dezangajare este măsura LEADER. Restul măsurilor prezintă un risc mediu sau scăzut. Risc ridicat de dezangajare asociat măsurii LEADER este un rezultat al nivelului relativ scăzut al absorbției în perioada 2007-2013, în cazul acestei măsuri specifice (în comparație cu restul măsurilor) și, de asemenea, al complexității relativ ridicate al acestei măsuri (aceasta este o măsură inovatoare în comparație cu alte surse de finanțare, care sunt considerate a fi mai "tradiționale" - ex apelurile pentru proiecte individuale, etc.). Cu toate acestea, riscul va fi diminuat prin măsuri corespunzătoare prevăzute deja în descrierea măsurii.

h. Ce măsuri ulterioare ar trebui adoptate în cazul investițiilor care prezintă incertitudini mai mari?

Problema principală este legată de monitorizare pentru a oferi o avertizare timpurie și pentru a se evita riscul retragerii finanțării. Cu toate acestea, deoarece principalele riscuri sunt cauzate de procedurile birocratice lungi, sunt furnizate sugestii în ceea ce privește normele de implementare (a se vedea secțiunea specifică privind guvernarea și aspecte legate de implementare).

Q.8 În ce măsură indicatorii utilizați sunt adecvați?

a. Cât de relevant este sistemul de indicatori comuni și specifici din cadrul programului?

Sistemul de indicatori comuni este relevant, deoarece a fost construit având ca fundamentare Planul de indicatori (format excel) specific PDR-urilor, instrument elaborat la nivelul DG AGRI. Important de menționat este faptul că nu au fost propuși indicatori specifici de program și, prin urmare, analiza relevanței lor nu a fost necesară.

În cadrul Programului s-a utilizat un număr de 22 de indicatori țintă/ de rezultat (important de menționat faptul că valoarea calculată pentru indicatorul T11 este 0). Acolo unde indicatorii sunt exprimați în procente, sunt prezentate și valorile absolute.

Important de menționat este faptul că 27 dintre aceștia au o valoare egală cu zero (nu se estimează nici un rezultat pentru aceștia).

Pentru a permite construirea unor indicatori țintă în Planul de indicatori sunt utilizați indicatori de context necesari. Aceștia sunt definiți în Planul de Indicatori al DG AGRI.

b. În ce măsură indicatorii propuși asigură gradul de dezagregare necesar includerii unei perspective de gen sau reflectării în mod corespunzător a specificului altor comunități sau zone geografice?

Pentru acest Program, autoritățile române au utilizat doar indicatorii propuși de Comisie. Prin urmare, aceștia vor asigura nivelul de dezagregare necesar pentru includerea unei perspective de gen sau pentru a reflecta în mod adecvat caracteristicile specifice ale altor comunități. După cum se precizează în regulamentul Comisiei, datele dezagregate vor fi colectate de către Agențiile de Plăți, din cererile de finanțare.

Autoritățile române nu au propus indicatori specifici de program pentru niciuna dintre măsurile sau domeniile de intervenție. Prin urmare, acest aspect nu ridică dificultăți semnificative.

c. Cât de clar sunt definiți indicatorii propuși, comuni și specifici de program?

Indicatorii comuni propuși sunt clar definiți, datorită faptului că aceștia au fost selectați în baza Planului de Indicatori (format Excel) specific PDR, instrument elaborat la nivelul DG AGRI. Pentru prezentul program, autoritățile române au decis să nu utilizeze alți indicatori specifici de program.

Cei 22 de Indicatori Țintă folosiți în cadrul Programului sunt clar definiți și sunt folosiți în mod corespunzător pentru a defini și cuantifica țintele domeniilor de interes. De menționat, de asemenea, că toți indicatorii (folosiți adițional față de indicatorii țintă, exprimați în procente), care au fost folosiți pentru a demonstra valoarea absolută a valorilor țintă, sunt clar definiți în cadrul Programului.

Toți indicatorii de output care au fost folosiți în Capitolul 11 oferă o descriere clară a rezultatelor preconizate a fi obținute prin punerea în aplicare a Programului și sunt ușor de înțeles, având în vedere faptul că au fost selectați dintre cei propuși de DG AGRI.

Având în vedere aceste aspecte, se poate afirma faptul că analiza clarității indicatorilor nu a ridicat dificultăți semnificative și că toți indicatorii utilizați sunt clar definiți.

d. Cât de SMART sunt indicatorii propuși: specifici, măsurabili, realizabili într-un mod rentabil, relevanți pentru program (a se vedea mai sus) și încadrați în timp?

Indicatorii comuni menționați în program au fost evaluați luând în considerare cinci criterii specifice analizei respectării principiului SMART și au fost identificați ca fiind adecvați. Un argument esențial care confirmă rezultatele analizei de mai sus este că toți indicatorii de program au fost selectați din Planul de Indicatori (format Excel) specific PDR, instrument elaborat la nivelul DG AGRI.

Astfel, se poate considera că atât cei 22 de indicatori țintă, precum și indicatorii de output utilizați în cadrul Programului, îndeplinesc cerințele de a fi specifici, măsurabili, realizabili, relevanți și încadrați în timp.

De asemenea, trebuie precizat că, la rândul lor, indicatorii de context folosiți îndeplinesc aceste condiții, aceștia fiind propuși de către autoritățile europene, și sunt calculați pe baza datelor furnizate de instituțiile competente din sector (Eurostat și Institutul Național de Statistică).

Q.9 În ce măsură programul stabilește valori țintă pentru indicatori?

a. În ce măsură programul stabilește valori țintă pentru indicatorii sistemelor de monitorizare și evaluare?

Pentru toți indicatorii de target utilizați de către autoritățile de programare în Program, au fost stabilite valori-țintă pentru anul 2023. Pentru unul dintre ei (indicatorul T11) valoarea-țintă este zero, evidențiindu-se, în acest fel, că autoritățile de programare nu previzionează nici un rezultat pentru acest indicator. De asemenea, de menționat este faptul că toți indicatorii de output folosiți au o valoare calculată (27 dintre ei au valoare zero). Cei 27 de indicatori care au o valoare egală cu zero cuantifică intervenția unor măsuri/ sub-măsuri care nu sunt implementate în cadrul unui DI specific. Acești 27 indicatori sunt indicatori care se referă la cheltuielile publice și, de asemenea, indicatori care se referă la numărul de beneficiari (persoane instruite, exploatații sprijinite).

Pe baza metodologiei utilizate (cea propusă de DG AGRI în Instrumentul în format Excel - Plan de Indicatori) pentru fiecare dintre indicatori țintă, se poate menționa faptul că obiectivul stabilit este legat direct și sensibil de schimbările survenite în valorile indicatorilor de output. De asemenea, valorile stabilite pentru indicatorii de output sunt sensibile la orice modificări ale valorilor preliminare folosite pentru calcularea lor (precum și la orice modificări în alocarea bugetară).

b. Cât de coerente sunt datele furnizate? Cât de conforme sunt acestea cu output-urile și rezultatele obținute în perioada anterioară?

Cele mai multe dintre datele furnizate sunt în concordanță cu outputurile și rezultatele obținute în perioada anterioară și, prin urmare, cele mai multe dintre datele utilizate pentru stabilirea valorilor indicatorilor de output au fost obținute pe baza outputurilor și rezultatelor atinse în perioada anterioară de programare. Experiența acumulată în perioada de programare 2007 - 2013 a fost cea mai importantă sursă utilizată de către autoritățile de programare. Tehnicile utilizate de către autorități, în scopul de a valorifica experiența anterioară, s-au bazat pe medii ale calculelor, tendințe și extrapolări.

Pentru acele măsuri, pentru care nu a existat o experiență anterioară, autoritățile au utilizat alte metode pentru a obține valorile necesare. În unele cazuri s-a procedat la realizarea de studii pe piață

și la calculul mediei valorilor existente iar în alte cazuri, s-au stabilit valori bazate pe opinia celor mai importante părți interesate. De asemenea, s-au avut în vedere limitările impuse de liniile directoare.

De asemenea, este important de menționat faptul că, în cazul în care toate cele trei surse antemenționate au fost disponibile, acestea au fost utilizate împreună pentru a obține rezultatul cel mai probabil.

c. Cât de clar sunt definite metodele prin care sunt calculate valorile țintă și sursele care fundamentează datele utilizate?

Metodele utilizate pentru calcularea valorilor țintă sunt clar definite pentru toți indicatorii țintă, aceștia fiind cei furnizați de Comisie în cadrul instrumentului excel aferent Planului de Indicatori PDR.

Conform metodologiei, toate valorile țintă ale indicatorilor țintă au fost calculate pe baza valorilor indicatorilor de output. Valorile indicatorilor de output au fost calculate pe baza datelor obținute în principal printr-o analiză efectuată asupra output-urilor din perioada de programare 2007 - 2013. Alte surse de date care au fost folosite sunt studii de piață și opinii ale celor mai importante părți interesate.

Datorită metodologiei utilizate pentru calculul valorilor țintă (cea furnizată de DG AGRI în instrumentul Planul de Indicatori PDR (format Excel)), acestea sunt foarte bine corelate cu alocarea financiară. Așa cum s-a relatat deja, este important de menționat faptul că orice schimbări care vor afecta alocarea bugetară vor afecta și valorile țintă stabilite pentru indicatori. Prin urmare, în astfel de situații, schimbările ar trebui să fie evaluate în mod constant.

Valoarea țintă pentru Indicatorul T11 este zero, evidențiindu-se în acest fel faptul că autoritățile de programare nu așteaptă obținerea unui rezultat în acest caz.

d. Au fost luate în considerare punctele de vedere ale celor mai relevanți agenți?

Pentru calcularea valorilor țintă ale indicatorilor utilizați, pe lângă experiența anterioară și regulile europene, a fost luată în considerare și opinia celor mai relevanți agenți. Acești agenți au fost implicați în grupurile de lucru tehnice și în CCTDRAP, în cadrul cărora au fost discutate aspecte și decizii esențiale în legătură cu calcularea valorilor indicatorilor.

De asemenea, important de menționat este faptul că reprezentanții proprietarilor, producătorilor, institutelor de cercetare, universităților, ONG-urilor și reprezentanți ai altor tipuri de organizații socio-profesionale și-au exprimat opiniile în timpul conferințelor naționale și regionale și în cadrul altor reuniuni tehnice la care au fost discutate aceste aspecte. Toate aceste opinii, comentarii și observații au fost utilizate de către autoritățile de programare în procesul de stabilire a valorilor țintă.

e. Cât de coerente sunt valorile țintă pentru indicatorii de impact, atât din punctul de vedere al tendințelor și modificărilor viitoare anticipate, precum și în ceea ce privește experiențele anterioare?

În cadrul programului nu au fost stabilite valori țintă pentru indicatorii de impact. Această întrebare de evaluare nu ar putea fi adresată datorită faptului că Programul nu furnizează în toate cazurile valori țintă pentru indicatorii de impact.

f. În ce măsură metodologia aleasă pentru obținerea indicatorilor de impact a fost suficient explicată?

Metodologia pentru obținerea indicatorilor de impact nu a fost inclusă în program. Acest tip de indicatori se bazează pe indicatorii de context calculați la începutul Programului. Valorile lor vor fi calculate folosind metodologia furnizată de către Comisie, pe baza datelor colectate de instituțiile identificate de Comisie.

Prin urmare, calculul indicatorilor de impact nu ar trebui să ridice probleme din punct de vedere metodologic.

Q.10 În ce măsură obiectivele de etapă (milestones) selectate sunt potrivite pentru cadrul de performanță?

a. Sunt utilizați toți indicatorii necesari?

Dintre cei 13 indicatori ceruți de Comisie, au fost utilizați șapte indicatori, datorită faptului că, pentru restul, alocarea financiară a reprezentat mai puțin de 50% din alocarea totală pentru prioritate.

Pentru cei 6 indicatori lipsă, autoritățile au propus indicatori adiționali. Pe baza experienței anterioare, doi dintre indicatorii propuși pentru prioritatea 5 și 6 sunt indicatori de tip KIS

b. Sunt incluși indicatori inutili?

Dintre cei treisprezece indicatorii necesari, șapte sunt propuși de CE. Prin urmare, aceștia nu pot fi considerați ca fiind inutili.

Cei șase indicatori adiționali propuși de către autoritățile române sunt relevanți datorită faptului că fiecare dintre ei înlocuiește unul din cei șase indicatori care au fost considerați necorespunzători situației specifice din România.

Cei doi indicatori de tip KIS propuși de autoritățile de programare sunt relevanți dacă luăm în considerare experiența anterioară pentru perioada 2007 - 2013.

c. Cât de plauzibile sunt obiectivele de etapă și țintele definite?

Obiectivele de etapă stabilite pentru indicatori sunt plauzibile în cele mai multe din cazuri, dacă se iau în considerare experiența anterioară și îmbunătățirile aduse programului în comparație cu programul anterior. Obiectivele de etapă pentru unul din indicatorii adiționali, și anume pentru indicatorul cheie

de sondaj al DI 5, este considerate de către evaluatori ca fiind destul de optimist, având în vedere experiența anterioară. Astfel, având în vedere noul design al programului, experiența acumulată în perioada anterioară, admitem că obiectivele de etapă stabilite sunt fezabile..

d. Cât de coerente sunt obiectivele de etapă și țintele definite cu cele din alte programe CSC?

EE ar putea concluziona că obiectivele de etapă și țintele definite sunt în concordanță cu cele definite în alte programe ale CSC. Cu toate acestea, trebuie acordată o atenție sporită evaluării, datorită faptului că alte programe au cadre, sisteme de monitorizare și metode de evaluare diferite.

De asemenea, se recomandă puternic dezvoltarea unei politici de coordonare, cu scopul de a spori impactul întregului sprijin financiar, în conformitate cu Acordul de Parteneriat.

Q.11 În ce măsură resursele umane și capacitatea administrativă sunt adecvate pentru gestionarea programului?

Ca urmare a experienței acumulate în perioada 2007-2013, abilitățile și capacitățile la nivel central sunt adecvate, având, de asemenea, în vedere, suportul acordat prin asistența tehnică. Cu toate acestea, este oportună o revizuire a modului în care sunt furnizate cursurile și acordată Asistența Tehnică (a se vedea secțiunea de recomandări). Principalele aspecte critice apar la nivel local și în cazul beneficiarilor privați.

a. Cât de cuprinzătoare este descrierea sistemului de management și control, și cum sunt descrise cerințele diferitelor tipuri de sprijin?

Programul prevede în mod clar toate aspectele și modul de funcționare al mecanismului și rolurile diferite ale: Autorității de Management (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale - MADR, Departamentul de Dezvoltare Rurală, Agenția de Plăți (Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit - APDRP, agenție acreditată în prezent prin PNDR 2007-2013, care este transformată în Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale – AFIR; APDRP - AFIR are o structură formată din: o unitate centrală de coordonare; Oficii Județene ale Centrului Regional de Plăți pentru Finanțarea Investițiilor Rurale), Organismul de Certificare (autoritate de audit stabilită de Curtea de Conturi a României); Unitatea de Coordonare (România are două agenții de plăți, una pentru plățile FEADR respectiv APDRP - AFIR, și a doua, pentru plățile APIA - FEAGA); Autoritatea Competentă (stabilită în cadrul MADR). Toate aceste organisme și funcțiile lor existau deja în perioada 2007-2013, iar acest fapt ar trebui să asigure capitalizarea necesară a experienței, abilităților și capacităților necesare.

b. În ce măsură nivelurile propuse de resurse umane și capacități administrative sunt proporționale cu nevoile de gestionare și de livrare a programului?

Alocarea resurselor umane și a capacității administrative pentru gestionarea programului par a fi suficiente pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a programului. Cu toate acestea, măsura

planificată pentru a reduce dificultățile cu care se confruntă beneficiarii pare a fi adecvată doar parțial. În acest sens, din perspectiva EE este nevoie de o abordare strategică globală, care combină trei elemente: identificarea sarcinilor administrative, adoptarea de instrumente (de asemenea, experimentale), instruirea beneficiarilor și autorităților publice. Această abordare strategică (sub forma unui plan) ar putea fi introdusă ca o activitate de asistență tehnică.

În România, cultura de evaluare este destul de recentă în administrația publică și astfel aceasta are o influență psihologică inclusiv în contextul PNDR. Autoritatea de Management nu dispune de resurse suficiente în ceea ce privește numărul de persoane și competențe, iar unele dintre activități sunt implementate fără suficiente resurse (de exemplu, elaborarea de statistici și date referitoare la indicatori, caz în care Ministerul nu „deține” date și informații cantitative). Dacă insuficiența resurselor umane din cadrul organismelor implicate în implementarea PNDR în raport cu volumul de muncă extrem de mare în perioada de programare anterioară rămâne încă o problemă de actualitate, acest lucru ar putea afecta negativ implementarea programului.

c. În ce măsură sunt nivelurile propuse de resurse umane și capacități administrative proporționale cu nevoile de management și implementare ale programului?

Alocarea resurselor umane și a capacității administrative pentru gestionarea programului sunt, în general, corelate cu nevoile programului, mai ales având în vedere faptul că experiența AM din perioada 2007-2013 va fi valorificată. Nevoile specifice pentru dezvoltarea capacității AM sunt indicate în evaluarea intermediară a PNDR 2007-2013 și RAI.

d. În ce măsură au fost identificate, în mod corespunzător, nevoile de dezvoltare a capacităților?

Evaluarea intermediară și RAI au identificat nevoi specifice pentru dezvoltarea capacităților. De asemenea, PNDR oferă o descriere a nevoilor legate de aspectele de comunicare și simplificare. Cu toate acestea, în cazul în care se păstrează din perioada anterioară de programare insuficiența resurselor umane din cadrul organismelor implicate în implementarea PNDR în raport cu volumul de muncă extrem de mare, acest lucru ar putea afecta în mod negativ implementarea programului.

e. Cât de adecvate sunt soluțiile propuse în conformitate cu prevederile de asistență tehnică?

Asistența tehnică, ținând cont de limitările ce țin de reglementare, poate sprijini în mod adecvat activitățile legate de simplificare și de reducere a volumului de muncă al resursele umane limitate. În special, în cadrul asistenței tehnice pot fi pregătite studii, cercetări, analize, expertize, etc., generale sau specifice; sunt oferite activități de formare, seminarii, workshop-uri, schimb de cunoștințe și de experiență, inclusiv la nivel de comunitate, vizite de studiu, etc. pentru a crește capacitățile administrative și manageriale ale personalului implicat în organismele PNDR; se implementează activități strict legate de gestionarea și dezvoltarea programului inițiate de către beneficiarii măsurii de asistență tehnică; se dezvoltă și actualizează sistemul de gestionare a fondurilor alocate pentru România din FEADR și softwarele beneficiarilor măsurii de asistență tehnică pentru implementarea PNDR, inclusiv dezvoltarea și actualizarea site-ului PNDR.

f. În ce măsură sunt prevederile de publicitate pentru PDR adecvate din punct de vedere al relevanței metodelor sau mijloacelor de comunicare propuse, al amplitudinii și resurselor utilizate?

Prevederile referitoare la informare și publicitate sunt descrise în PNDR. În cadrul sub-paragrafului "Măsuri de informare a potențialilor beneficiari" sunt identificate următoarele:

- cele 3 faze de implementare (pregătire, lansarea, derularea programului)
- instrumentele (campanii de informare, de promovare și publicitare, publicarea pe portalul unic de internet, publicarea constantă a rapoartelor anuale)

PNDR asigură că menționarea contribuției UE se va realiza în mod explicit pe toate materialele tipărite și multimedia, în cadrul tuturor evenimentelor și activităților de comunicare, precum și pe toate mijloacele de comunicare ale AM PNDR, Agențiilor de plată și RNDR.

g. În ce măsură corespunde capacitatea de consiliere proiectată cu nevoile percepute?

La nivelul autorităților locale, interviurile au confirmat o problemă generală legată de resursele umane limitate și necalificate, datorată, de asemenea, limitărilor bugetare care afectează reducerile de personal. Asistența tehnică nu poate să nu fie întotdeauna în măsură să compenseze problemele legate de lipsa de personal. Deoarece, în cele mai multe cazuri, autoritățile locale - orașe mici sau sate – nu au persoane special responsabile cu derularea achizițiilor publice și, prin urmare, angajează specialiști în achiziții publice pe perioadă scurtă, nu este posibil pentru administrație să valorifice experiența cu titlu consultativ, pentru a răspunde nevoilor existente.

Q.12 În ce măsură procedurile de monitorizare, colectare a datelor și planul de evaluare sunt adecvate?

a. În ce măsură este modelul sistemului de monitorizare bazat pe o analiză aprofundată a datelor necesare?

Sistemul de monitorizare se bazează pe sistemul de indicatori al PNDR. Cu toate acestea, conform interviurilor, resursele umane reprezintă principala problemă. În cadrul alin. 9.7, această chestiune poate fi luată în considerare la un nivel mai aprofundat. Ar putea fi oportună anticiparea unei acțiuni specifice care să vizeze capacitatea prin care vor fi identificate nevoile majore și se vor contura activități de responsabilizare și de recrutare.

Cu toate acestea, pentru a obține o bună monitorizare și observare a progresului și a rezultatelor programului, este esențial să existe un sistem coerent, așa cum a fost afirmat deja prin coordonatele propuse de autoritățile europene. Mecanismul implementat trebuie să aibă ca piloni principali sistemul de înregistrare tabelar propus de Comisie. Principalele etape în utilizarea unui astfel de sistem, în care pot apărea dificultăți care trebuie să fie tratate cu o atenție deosebită, sunt:

- Colectarea datelor pentru fiecare proiect, de la beneficiar;
- Verificarea consistenței datelor (acestea trebuie să fie validate ca unități de măsură folosite și în funcție de nivelul de agregare);
- Verificarea metodologiei de calcul.

b. În ce măsură este implicat evaluatorul ex ante în proiectarea sistemului de monitorizare?

Evaluarea ex-ante a contribuit la proiectarea sistemului de indicatori prin:

- Verificarea corectitudinii datelor;
- Sprijinirea aspectelor metodologice.

Interacțiunea cu Autoritatea de Management a fost una continuă, pe tot parcursul procesului de evaluare. Evaluatorul a furnizat, de asemenea, sugestii pentru formularea Planului de Evaluare.

c. În ce măsură este "informația cheie" descrisă în mod corespunzător și în ce măsură sunt identificate sursele sale?

Capitolul 15 furnizează informațiile solicitate de liniile directoare ale UE pentru stabilirea și punerea în aplicare a Planului de Evaluare 2014-2020 (varianta intermediară a PNDR - martie 2014). În ceea ce privește versiunea din martie, Evaluatorul a sugerat reformularea și o mai bună elabore a capitolului, în ceea ce privește:

- Resursele
- Temele și activitățile de evaluare

d. În ce măsură pot fi utilizate datele de monitorizare pentru efectuarea evaluărilor și în ce măsură au fost atinse sau integrate alte baze de date instituționale ca posibile surse?

Evaluarea intermediară a identificat următoarele probleme cu privire la informații:

- Lipsa unor indicatori de bază cuantificați în cadrul PNDR, împiedicând compararea cu datele de monitorizare ale indicatorilor în cauză.
- Lipsa datelor statistice necesare pentru evaluarea rezultatelor măsurilor și, de asemenea, pentru reprogramarea implementării acestora, în special a informațiilor referitoare la clasificarea fermelor din punct de vedere al UDE și cuantificarea lor stratificată.
- Numărul insuficient de instrumente de monitorizare a măsurilor care rezultă în lipsa de indicatori cuantificați și diferențe de date conform surselor consultate, mai vizibil în cazul datelor aferente Axei 2.
- Lipsa de date referitoare la evoluția indicatorilor ce depind de plățile anuale efectuate.

e. În ce măsură au fost luate corespunzător în considerare lecțiile oferite de evaluările anterioare pentru a estima posibile blocaje în sistem?

În ceea ce privește sistemul de monitorizare, AM este conștientă de dificultățile din perioada 2007-2013, în care evaluarea continuă a identificat:

- Lipsa de indicatori de bază cuantificați în cadrul PNDR, împiedicând compararea cu datele de monitorizare a indicatorilor în cauză.
- Lipsa datelor statistice de evaluare a rezultatelor măsurilor și, de asemenea, necesare pentru a reprograma implementarea acestora, în special informațiile referitoare la clasificarea fermelor din punct de vedere al UED și cuantificarea stratificată a acestora.
- Numărul insuficient de instrumente de monitorizare a măsurilor, conducând la lipsa de indicatori cuantificați și diferențe de date în funcție de sursele consultate, mai evident în cazul datelor aferente Axei 2.
- Lipsa de date referitoare la evoluția indicatorilor în funcție de plățile anuale efectuate.

AM a fost susținută printr-o expertiză suplimentară pentru a aborda această problemă. Cu toate acestea, Autoritatea de Management nu dispune de resurse suficiente în ceea ce privește numărul de persoane și calificări. Este important de menționat faptul că elaborarea de statistici și date referitoare la indicatori este externalizată (de exemplu, pregătirea indicatorilor pentru perioada 2014-2020 este realizată de Academia de Studii Economice București și Centrul Național de Pregătire în Statistică). Prin urmare, Ministerul nu are o "proprietate" completă asupra datelor și informațiilor cantitative.

f. Cât de funcționale sunt instrumentele de colectare, stocarea și prelucrarea a datelor și ce nevoi de schimbare există în acest sens?

PNDR nu oferă informații suficiente pentru a aborda această întrebare.

g. Cât de utile sunt informațiile cheie colectate (în ceea ce privește actualitatea, relevanța, valoarea analitică, etc.)?

Sistemul de indicatori comuni este relevant datorită faptului că a fost construit pe baza instrumentului Excel: Planul de Indicatori PDR, furnizat de DG AGRI.

În ceea ce privește versiunea finală a planului de indicatori putem afirma că toți indicatorii sunt folosiți conform principiului SMART, dat fiind faptul că aceștia au fost definiți la nivelul UE. Metodologia utilizată pentru fiecare dintre ei este adecvată din punct de vedere matematic și statistic.

h. În ce măsură și în ce mod vor fi utilizate cererile de finanțare și rapoartele de proiect pentru colectarea de date la nivel operațional?

Cererile de finanțare vor fi principala sursă de informații. Pentru a optimiza colectarea de date, este necesar să se dezvolte infrastructura și capacitatea administrativă pentru a permite dezvoltarea acestei activități. Având în vedere faptul că acest pas este crucial pentru evaluarea corectă a progresului programului, trebuie să se țină seama de impactul pe care orice eroare în acest stadiu îl poate avea în gestionarea activităților.

Infrastructura necesară (sistem de informații) trebuie să fie construită astfel încât să se evite orice subestimare a dimensiunii care ar putea duce la încetinirea procesului de colectare a datelor și, astfel, compromiterea procesului de monitorizare.

Cealaltă componentă principală a acestui mecanism, reprezentată de organismul administrativ (componenta umană), trebuie să beneficieze de formarea necesară pentru colectarea și gestionarea informațiilor cantitative, întrucât greșelile pot apărea cu ușurință într-un asemenea proces. Astfel, se recomandă, în momentul dezvoltării capacității administrative, să se colaboreze cu organizații (entități publice sau private) specializate în colectarea, manipularea și analiza datelor. Personalul implicat în această etapă trebuie să beneficieze de formare profesională adaptată la specificul acestei activități.

Trebuie, de asemenea, să fie evitată subestimarea echipei implicată în această etapă, pentru că întârzierea acestui stadiu va avea un impact semnificativ asupra întregului proces.

i. Au fost implicate activ în configurare Organismele intermediare, Agenția de Plăți, GAL-urile și în ce mod capacitatea acestora și a altor beneficiari a fost dezvoltată pentru a utiliza corect sistemul de monitorizare?

În capitolul 9 al PNDR, secțiunea "Guvernanța și coordonarea" descrie rolurile diferitelor organisme și al GAL-urilor. În principal, evaluarea guvernanței va fi implementată de către Comitetul de Coordonare a Evaluării (CCE). CCE va fi constituit din reprezentanți ai AM, inclusiv reprezentanți ai structurilor de monitorizare și evaluare, cele două Agenții de plată, alți reprezentanți ai instituțiilor care gestionează Fondurile Structurale și de Investiții (FSI) și experți ai institutelor de cercetare. Sub-grupurile tehnice vor sprijini Comitetul de Coordonare a Evaluării în ceea ce privește aspectele tehnice, de exemplu, pentru problemele de mediu, cum ar fi solul, conservarea naturii sau Leader.

Mai precis, capitolul descrie sarcinile și relațiile dintre:

- Agențiile Centrale: Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) au roluri importante de gestionare și de furnizare a datelor pentru activitățile de monitorizare și de evaluare.
- Comitetul de Monitorizare: poate formula recomandări AM privind implementarea și evaluarea Programului
- Comitetul de Coordonare a Evaluării: va fi constituit de către AM pentru a sprijini procesul de monitorizare și de evaluare și a asigura relevanța și realizarea la timp a activităților aferente, inclusiv disponibilitatea datelor, informațiilor și contactelor relevante pentru evaluatori
- Grupurile de lucru tehnice
- Beneficiarii, ca furnizori de informații utile pentru monitorizare și evaluare și prin organizațiile lor reprezentative (asociațiile fermierilor, asociațiile IMM-urilor, etc.) ca parteneri în Comitetul de Monitorizare.
- Grupurile de Acțiune Locală, ca sursă de informații relevante pentru monitorizarea și evaluarea PNDR și ca actori ai autoevaluărilor (a GAL-urilor individuale).
- Rețeaua Națională Rurală pentru a furniza creșterea nivelului de conștientizare, activități de comunicare (inclusiv diseminarea informațiilor privind evaluarea către părțile interesate), consolidarea capacității, etc., între și pentru organizațiile membre.

j. Cât de adecvat este Planul de Evaluare din punct de vedere al caracterului complet, ușurința în utilizare și integrarea cu alte activități legate de alte activități de prelucrare a informațiilor?

În ceea ce privește versiunea preliminară a capitolului din Aprilie, EE a furnizat următoarele recomandări:

- o În "faza de pregătire" (9.3), ar putea fi oportun să se includă și mecanismul de identificare a întrebărilor de evaluare suplimentare prin consultarea părților interesate.
- o Conform interviurilor, resursele umane reprezintă principala problemă. În par. 9.7 poate fi luat în considerare mai în amănunt acest aspect. Ar putea fi oportun să se anticipeze un plan specific de evaluare a capacității, care va identifica nevoile majore și va implica activități de responsabilizare și de recrutare.
- o În plus, ar putea fi util să se organizeze activități specifice legate de: ateliere de lucru privind analiza contrafactuală, consultarea modelelor altor AM-uri europene, participarea activă la Rețeaua Rurală Europeană de evaluare, colaborarea cu Universitățile (stagiul de practică al doctoranzilor în cadrul MADR).
- o "Auto-evaluarea" GAL-urilor va fi condusă de o expertiză centrală din cadrul RRN. Ar putea fi util să se prevadă pregătirea unei îndrumări operaționale pe această tematică.

k. În ce măsură sunt PE și/sau alte documente de orientare specifice suficient de clare în ceea ce privește textul și capacitatea de a oferi îndrumare practică?

PNDR nu oferă informații suficiente pentru a aborda această întrebare.

l. În ce măsură temele prioritare și activitățile se potrivesc cu nevoile de informare specifice ale Autorității de Management?

Principalele informații sunt legate de indicatorii comuni. Indicatorii propuși în cadrul programului au fost evaluați luând în considerare cele cinci criterii necesare în analiza caracterului SMART și au fost identificați ca adecvați. Se poate considera că atât cei 22 de indicatori țintă utilizați, cât și toți indicatorii de output utilizați în cadrul Programului îndeplinesc cerințele de a fi specifici, măsurabili, realizabili, relevanți și încadrați în timp.

m. În ce măsură există legături cu alte evaluări CSC și rapoarte de monitorizare (de exemplu, RAI)?

Nu există dovezi în PNDR conform cărora aceste legături există. Acestea vor fi stabilite în Planul de Evaluare.

Q.13 În ce măsură principiul egalității de șanse și nediscriminării a fost integrat în PDR?

a. Ce pași au fost făcuți pentru a asocia părțile interesate relevante în identificarea provocărilor/nevoilor, definirea obiectivelor, decizia asupra alocării resurselor și selecția acțiunilor ce vor fi sprijinite?

Cu privire la acest aspect specific, în evaluarea condiționalităților ex-ante ale PNDR este menționat faptul că nu au fost făcute discriminări în implicarea diversilor actori pe parcursul întâlnirilor consultative pe criteriile de etnie, mediu social și economic, credință, orientare sexuală, sex, vârstă.

Agenția Națională pentru Romi (ANR) a fost implicată în diverse grupuri, cum ar fi: Dezvoltare Economică, Inovare și Formare Profesională și LEADER. Pe de altă parte, Fundația pentru Incluziune și Coeziune Socială a participat la discuțiile din cadrul grupului Leader, iar Asociația Națională a Femeilor din Mediul Rural, a fost prezentă în cadrul grupului de lucru privind dezvoltarea economică.

b. Cum sunt abordate perspectiva de gen și nediscriminarea în analiza SWOT și în evaluarea nevoilor?

Aspectele privind minoritatea romă sunt prezentate în analiza SWOT. În ceea ce privește aspectele de gen, nu sunt menționate elemente specifice legate de aspectele de gen în mediul rural și în agricultură.

c. În ce măsură strategia programului abordează nevoile specifice ale grupurilor cu risc de discriminare?

În evaluare nevoilor, există elemente direct conectate cu grupul aflat în risc de discriminare. Aspectele sunt accentuate în principal de Prioritatea 6 (DI a, b) și 5 (DI c) și de obiectivele orizontale (inovare și mediu). Nevoile legate de aspectele transversale sunt în principal accentuate. În special nevoia 19 abordează aspecte privind populația de etnie romă. În același timp nu sunt indicate aspecte specifice legate de gen.

d. Ce aranjamente sunt prevăzute pentru a oferi un sprijin sporit față de egalitatea de șanse și incluziunea socială?

Nu se pune accentul pe aspecte specifice cu privire la grupurile minoritare și aspectele de gen. Acestea fac referire, în general, la persoane defavorizate aflate în risc de excluziune.

În ceea ce privește acțiunile LEADER sunt menționate următoarele aspecte:

Prin selectarea proiectelor de la nivel local, GAL va urmări:

- consolidarea identității locale și a profilului local;
- îmbunătățirea calității vieții și a atractivității zonei locale;
- contribuție la soluționarea problemelor demografice;
- crearea și păstrarea locurilor de muncă în zonele rurale;
- îmbunătățirea șanselor egale pentru tineri, femei, persoane în vârstă, persoane cu dizabilități și membrii minorităților;
- creșterea valorii adăugate locale și a competitivității;
- contribuție la conservarea resurselor și protecția mediului natural;
- abordare integrată.

Q.14 În ce măsură principiul dezvoltării durabile a fost integrat în PDR?

a. Cum sunt integrate în logica de intervenție măsurile adresate direct obiectivului de durabilitate (prioritățile 4 și 5)?

Există două tipologii aferente priorităților 4 și 5:

- a) măsuri conectate tematic (ex. 8, 10, 11, 13, 15)
- b) măsuri conectate funcțional (e.g. 1, 2, 4, 6)

Ambele tipuri de măsuri sunt coerente cu logica de intervenție a programului în ceea ce privește definirea și stabilirea obiectivelor. De fapt, în PNDR, efectul asupra mediului și realizarea măsurilor încadrate în prima tipologie (conectate tematic) sunt descrise în detaliu. Efectele asupra dezvoltării durabile generate de cel de-al doilea tip de măsuri (conectate funcțional) sunt descrise în subparagraful "Contribuția la teme transversale".

Cu toate acestea, în raport cu nevoile, nu întotdeauna conexiunea măsurilor este explicată. De exemplu, măsura 4 se referă la analiza socio-economică, în timp ce măsura 2 nu. Prin urmare, pentru a consolida coerența internă, ar putea fi util să se indice nevoile specifice care să fie abordate pentru fiecare măsură.

Se sugerează sintetizarea nevoilor identificate în analiza socio-economică, la începutul descrierii măsurii; mai exact, o scurtă referire la nevoie ar putea fi introdusă în sub paragraful "Descrierea generală a măsurii, inclusiv logica de intervenție și contribuția la Domeniul de Intervenție și obiectivele transversale".

b. Ce efecte indirecte asupra durabilității mediului trebuie să fie așteptate prin măsurile planificate și prin interacțiunile dintre măsuri?

În afară de măsurile care vizează în mod direct dezvoltarea durabilă a mediului (de exemplu 8, 10,11,17), toate măsurile din PNDR au efecte indirecte pozitive (cele mai multe deja identificate de PNDR în descrierea măsurii în sub paragraful "Contribuția la teme transversale "). În general efectele pozitive vor viza:

- a) Creșterea gradului de conștientizare, înțelegere și sporirea abilităților fermierilor și actorilor locali în ceea ce privește dimensiunea mediului
- b) Introducerea de noi tehnologii ecologice și cu impact redus asupra mediului, în producția și prelucrarea alimentelor
- c) Atenuarea riscurilor schimbărilor climatice

Măsură
19

Efect pozitiv (indirect) asupra durabilității mediului

LEADER 2014-2020, pe lângă investițiile în intervențiile locale pentru acțiunile de atenuare a schimbărilor climatice, orientate spre limitarea emisiilor din agricultură și silvicultură, poate conduce la:

	a) Creșterea gradului de conștientizare a comunității locale în ceea ce privește nevoia de conservare a patrimoniului natural
	b) Consolidarea capacității factorilor de decizie locali și a autorităților de planificare și proiectare a intervenției, ținând cont de problemele de durabilitate
16	Inovațiile promovate de Grupurile Operaționale pot viza, de asemenea, soluții economice ecologice, luând în considerare îmbunătățirea serviciilor ecologice, adoptarea de tehnologii cu emisii reduse de carbon, etc.
13	Intervenția va sprijini perpetuarea comunităților locale încurajând fermierii să-și continue activitatea agricolă în zonele cu risc ridicat de abandon.
7	Investițiile vor conduce la o mai bună înțelegere și asumare a angajamentelor privind protecția mediului și a provocărilor legate de schimbările climatice.
6	Investițiile promovează utilizarea energiei din surse regenerabile, prelucrarea deșeurilor și reziduurilor, precum și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură.
4	Investițiile vor spori eficiența consumului de apă, utilizarea energiei din surse regenerabile în sectorul agro-alimentar, prelucrarea deșeurilor și reziduurilor, precum și reducerea gazelor cu efect de seră.
2	Serviciile de consultanță vor sprijini inovarea, transferul de idei și tehnologii noi, vor spori gradul de conștientizare și capacitatea fermierilor în raport cu aspectele de mediu.
1	Transferul de cunoștințe și formarea profesională vor dezvolta abilitățile și gradul de conștientizare a fermierilor în ceea ce privește angajamentele de protecție a mediului.

Pe lângă aceste efecte pozitive, pot fi identificate și anumite efecte negative, precum:

- Intensificarea agriculturii, în special conversia pajiștilor în terenuri arabile, intensificarea utilizării îngrășămintelor și creșterea rotației culturilor, pot reduce materia organică din sol și, astfel, fertilitatea solului, având un impact negativ asupra abundenței și diversității funcționale a organismelor din sol, și pot conduce la acidificarea solului.
- Emisiile de poluare a aerului provenite din intensificarea activităților agricole (în special de amoniac provenite din manipularea / depozitarea și răspândirea gunoiului de grajd), care reprezintă o presiune semnificativă asupra habitatelor sensibile, din cauza efectelor eutrofizării.
- Peisaje omogene și fragmentate create de agricultura intensivă pot limita capacitatea oamenilor precum și a florei și faunei sălbatice de a se adapta la schimbările climatice.

Q.15 Cât de adecvată este abordarea pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (LEADER)?

a. Cum este rolul atribuit LEADER și dezvoltării locale plasate sub semnul comunității legat de prioritățile pentru dezvoltare rurală?

Rolul atribuit abordării LEADER de către PNDR este bine clarificat prin explicarea nevoilor care vor fi abordate și a celor mai importante provocări ale acestora precum și a modului în care se va face față provocărilor, precum și prin precizarea domeniilor de intervenție aferente la care LEADER ar putea contribui, în plus față de DI 6B. Această direcție strategică a fost confirmată, de asemenea, și de punctul de vedere al actorilor locali, colectat prin cercetarea de teren.

Toate acestea evidențiază faptul că misiunea LEADER este în concordanță cu prioritățile de dezvoltare rurală și va contribui în mod direct la realizarea acestora.

b. Cât de mult se regăsește principiul inovației în criteriile de selecție pentru GAL-uri și SDL-uri?

În PNDR este specificat: "Criteriile de selecție vor fi stabilite în Ghidul Solicitantului pentru selecția GAL", dar nu este specificat în ce măsură principiul de inovare va fi transpus în criteriile de selecție pentru GAL-uri și SDL-uri. Cu toate acestea, PNDR precizează că criteriile de selecție vor avea în vedere structura de parteneriat, populația, teritoriul și calitatea strategiei. Deci, în secțiunea privind calitatea Strategiei, ar putea fi formulate subcriterii specifice, luând în considerare adoptarea principiului de inovare (ținând cont de faptul că, în viața reală, inovația apare mai degrabă în proiecte foarte bune, decât în cele auto-numite proiecte inovatoare). Cu toate acestea, având în vedere că descrierea abordării acordă în mod corect o importanță deosebită inovării, un efort mai mare ar putea fi furnizat pentru a explica modul în care, nu numai criteriile de selecție, ci întreaga procedură, va ghida strategiile locale spre realizarea inovației. În practică, acest lucru ar putea fi realizat în mai multe moduri: de exemplu, promovând o analiză atentă a nevoilor de inovare și a posibilelor motoare de dezvoltare la nivel local, încă din faza de sprijin pregătitoare, sau specificând că strategiile ar trebui să fie concepute în scopul de a pune în aplicare combinații adecvate de operațiuni pentru a sprijini inițiativele inovatoare.

c. Cât de receptiv este rolul prevăzut pentru LEADER (dezvoltare locală plasată sub semnul comunității) la nevoile evaluate în analiza teritorială și analiza SWOT?

Rolul prevăzut pentru LEADER este clarificat în PNDR și este adecvat și receptiv la nevoile evaluate în analiza teritorială și analiza SWOT.

d. Cum a fost stabilit, cum este structurat și cum funcționează comitetul de selecție comun pentru dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității?

În program se prevede că comitetul de selecție "poate include, de asemenea, reprezentanți ai altor instituții publice", chiar și atunci când un comitet de selecție comun real nu este menționat. Cu toate acestea, având în vedere că decizia politică este ca LEADER 2014 - 2020 să fie finanțată doar din PNDR (mono-finanțare), nu este strict necesară instituirea unui comitet de selecție comun.

e. Care este raționamentul din spatele delimitării zonelor eligibile pentru LEADER (dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității)?

Abordarea LEADER va fi folosită în toate zonele rurale și va viza teritorii cu o populație cuprinsă între 10.000 - 100.000 locuitori, inclusiv orașele mici, cu o populație de maxim 20.000 de locuitori.

f. Pe baza căror criterii au fost definite fondurile principale pentru diferite tipuri de zone, și în ce măsură există reguli comune sau diferite pentru toate fondurile participante la dezvoltarea locală plasată sub semnul comunității?

Având în vedere faptul că LEADER 2014 – 2020 va fi finanțat doar din PNDR (mono-finanțare), nu au fost definite fonduri principale. Ca un criteriu general de demarcație, FEDR și FSE vor sprijini grupurile de acțiune locală (GAL-uri) în mediul urban, în timp ce FEADR va sprijini GAL-uri care lucrează în zonele rurale și în orașele cu mai puțin de 20.000 de locuitori. FEPAM ar trebui să susțină investițiile efectuate de către actorii din sectorul pescuitului (FLAG-uri).

g. În ce măsură este dotarea bugetară a GAL-urilor din FEADR în conformitate cu obiectivele stabilite în PDR?

În general, dotarea bugetară a GAL-urilor este adecvată și coerentă cu obiectivele stabilite în PNDR, cu referire specială la numărul GAL-urilor și a țințelor în ceea ce privește populația din mediul rural acoperită de teritoriul acestora și populația rurală care beneficiază de servicii / infrastructuri noi sau îmbunătățite.

h. În ce măsură sunt criteriile de selecție menționate în legătură cu descrierea structurii GAL și cu procesul de luare a deciziilor, precum și în legătură cu calitatea, conținutul și realizarea strategiei de dezvoltare locală?

În PNDR este specificat: "Criteriile de selecție vor fi stabilite în Ghidul Solicitantului pentru selecția GAL", dar nu sunt specificate în detaliu criteriile în ceea ce privește descrierea structurii GAL și a proceselor de luare a deciziilor, calitatea, conținutul și elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală. Cu toate acestea, PNDR precizează că criteriile de selecție vor avea în vedere structura de parteneriat, populația, teritoriului și calitatea strategiei. Deci, în secțiunea privind structura de parteneriat și calitatea Strategiei, ar putea fi formulate subcriterii specifice, luând în considerare calitatea structurii GAL, a procesului de decizie și a strategiei.

Cu toate acestea, criteriile de selecție ar putea fi ilustrate mai în detaliu și, pe lângă criteriile stabilite, un efort mai mare ar putea fi făcut pentru a se asigura că GAL-urile au selectat strategii și planuri de implementare la cele mai înalte standarde de calitate și bazate pe obiective măsurabile. Ca o sugestie, acest fapt înseamnă, de exemplu, pe de o parte stabilirea unui prag ridicat al scorului minim care trebuie atins în evaluarea SDL, iar pe de altă parte, măsuri de precauție pentru a se asigura că planurile prezentate dețin cea mai înaltă calitate. Pentru a atinge acest ultim rezultat ar putea fi adoptate mai multe tipuri de instrumente și modalități, atât pentru acordarea sprijinului preliminar (dincolo de formarea tradițională, de exemplu, un fel de evaluare externă pentru a susține faza de elaborare) cât și în procedura de selecție. Din acest ultim punct de vedere, decizia de a avea o singură sesiune pentru selecția GAL-urilor nu este foarte utilă, ci în fapt, existența a mai mult de o sesiune (mai multe opriri și porniri) ar putea permite SDL respinse să fie prezentate din nou în sesiunea următoare într-un versiune îmbunătățită, pentru a evita conflicte și presiuni politice. În același mod ar putea fi furnizate proceduri specifice de revizuire și îmbunătățire a SDL după faza de start-up. Dintr-un punct de vedere mai general, se pare că nu toate oportunitățile generate de sprijinul de pregătire au fost explorate în

vederea îmbunătățirii calității SDL, de exemplu, unele tipuri de cheltuieli eligibile nu au fost incluse în listă ca studii ale zonei în cauză (inclusiv studii de fezabilitate pentru unele dintre proiectele care urmează să fie prevăzute în SDL) și sprijin pentru proiecte pilot mici.

i. În ce măsură criteriile de selecție reflectă caracteristicile specifice ale abordării LEADER (în afară de inovare)?

În PNDR este specificat: "Criteriile de selecție vor fi stabilite în Ghidul Solicitantului pentru selecția GAL", dar nu este specificat în ce măsură criteriile de selecție reflectă caracteristicile specifice ale abordării LEADER (în afară de inovare). Cu toate acestea, PNDR precizează că criteriile de selecție vor avea în vedere structura de parteneriat, populația, teritoriului și calitatea strategiei. Așadar, în toate secțiunile ar trebui formulate subcriterii specifice luând în considerare caracteristicile specifice ale abordării LEADER.

j. Cât de clar sunt descrise aranjamentele instituționale pentru implementarea LEADER, inclusiv cooperarea teritorială?

Descrierea aranjamentelor instituționale pentru implementarea LEADER, inclusiv cooperarea teritorială este îndeajuns de clară. Mai exact, este bine definit cine ce face, în cadrul sistemului de livrare care implică GAL-uri, AM și Agenții de Plăți.

Unele aranjamente de cooperare ar putea fi îmbunătățite:

- Nu este clar dacă beneficiarii sunt doar GAL-uri sau chiar și actori locali;
- Diferența între sprijinul pentru pregătirea de proiecte de cooperare și sprijinul pentru implementarea unor proiecte concrete de cooperare, precum și domeniul lor de aplicare și tipurile de cheltuieli eligibile nu este explicată în mod clar;
- De asemenea, în cazul cooperării, ar putea fi mai util să se acorde prioritate unei liste "negative" de costuri non-eligibile vs o listă de costuri eligibile (care va ajuta la extinderea domeniului de eligibilitate, necesar pentru a permite abordării LEADER un maxim de flexibilitate pentru cuprinderea unei varietăți de proiecte locale).

k. În ce mod sunt legate activitățile Rețelei de Dezvoltare Rurală (consolidarea capacităților, colaborarea în rețea, etc.) de parteneriatele locale și activitățile lor?

Toate grupurile de acțiune locală LEADER vor fi implicate în mod activ prin UR, pentru a participa în calitate de membri în RND. Mai mult decât atât GAL-urile vor fi un grup țintă cheie pentru formarea profesională organizată de UR, în scopul transferului de know-how și experiență care să răspundă nevoilor lor specifice.

Cu toate acestea, ținând cont de nevoile verificate și în analiza de teren, mai multe activități, pe lângă formarea tradițională, ar putea fi promovate în vederea îmbunătățirii construirii capacității acestui grup țintă, implicând diferite comunități de învățare care acționează în interiorul GAL-urilor (ca animatori, responsabili de evaluarea proiectelor etc.).

l. Cum vor fi monitorizate și evaluate output-urile, rezultatele și impactul LEADER?

Output-urile, rezultatele și impactul LEADER vor fi evaluate de către evaluatorul independent în cadrul activităților identificate în planul de evaluare. Acestea vor include o evaluare a progreselor realizate în asigurarea unei abordări integrate privind utilizarea FEADR și a altor fonduri UE pentru a sprijini dezvoltarea teritorială, inclusiv SDL. Pentru a sprijini și asista calitatea și eficiența procesului de evaluare a programului, GAL-urile vor furniza informații cu privire la activitățile și rezultatele acestora. Pentru a facilita acest lucru, vor fi efectuate acțiuni de conștientizare cu privire la furnizarea de date și informații corespunzătoare necesare pentru procesul de evaluare.

GAL-urile vor juca un rol important prin intermediul mai multor activități, pentru a îndeplini sarcinile de evaluare și monitorizare a SDL:

- O auto-evaluare și monitorizare permanentă ar trebui să se concentreze pe valoarea adăugată a abordării LEADER, pe eficiența și eficacitatea necesare pentru a asigura un management financiar adecvat;
- GAL-urile trebuie să prevadă proceduri și instrucțiuni pentru evaluarea / monitorizarea propriilor SDL, care vor deveni un instrument care contribuie la gestionarea grupurilor locale și la colectarea de date utile la nivel de program.

Cu toate acestea, în conformitate cu Regulamentul de dispoziții comune (art. 34/g), rolul GAL-urilor în desfășurarea activităților specifice de evaluare legate de Strategia de dezvoltare locală, ar putea fi specificat într-o manieră mai detaliată (Ce sunt acestea? Care este modalitatea de coordonare aplicată de AM? Care este rolul jucat de evaluatorul independent al RNR și PDR?).

m. În ce măsură se potrivesc procesele de monitorizare și evaluare și indicatorii specifici de program cu cei din alte fonduri CSC?

Având în vedere că LEADER 2014 - 2020 va fi finanțat doar din PNDR (mono-finanțare), nu ar fi necesar un sistem specific de monitorizare integrată și evaluare a CLLD pentru a evalua rezultatele și efectele asupra zonelor Leader.

Q.16 Care este contribuția Rețelei Rurale Naționale la implementarea politicii rurale și la buna guvernare în zonele rurale?

a. Cum sunt implicate părțile interesate în structura rețelei?

Procesul de activare și animare a noii RNDR va începe cu implicarea activă aUSR (Unității de Sprijin a Rețelei) cu grupurile de actori cheie relevanți. Acest angajament va utiliza o abordare comună pentru toate părțile interesate, completată cu activități specifice pentru a viza grupurile mai greu de implicat sau cele cu nevoi specifice (de exemplu, publicul larg).

Statutul de membru al RNDR va fi informal și deschis tuturor instituțiilor publice, organizațiilor interesate, grupurilor comunitare și persoanelor fizice interesate sau implicate în dezvoltarea rurală din România - inclusiv toate grupurile de acțiune locale LEADER și cele care au semnat Acordul de Parteneriat. Membrii rețelei vor fi invitați să participe și să beneficieze de activitățile RNDR. Conferința Națională RNDR va fi organizată o dată pe an, în scopul de a mobiliza actorii relevanți din mediul rural.

b. În ce măsură sunt implicate grupuri relevante, cum ar fi fermieri, cercetători, consultanți și întreprinderi din sectorul alimentar?

Planul nu oferă o explicație clară în această etapă. Ca o recomandare, ar fi util să se precizeze că Planul de Acțiune RNDR va explica modul în care principalele categorii de actori cheie interesați vor fi identificați, contactați și implicați.

c. Ce aranjamente au fost prevăzute pentru a include publicul larg?

Aranjamentele prevăzute pentru a include publicul larg nu sunt descrise în detaliu. Acest lucru va fi realizat în Planul multianual de acțiune RNDR și Planurile Anuale de Activitate. De fapt, una dintre prioritățile identificate ale Planului de acțiune (care va conține un plan de comunicare specific) este "Publicitatea și informarea privind PNDR, cu accent special asupra activităților de informare și comunicare care vizează publicul larg".

d. Ce măsuri s-au luat pentru a sprijini evaluările și auto-evaluările rețelei?

Planul nu oferă o explicație clară în această etapă. Ca o recomandare, ar fi util să se precizeze că Planul de Acțiune RNDR va explica modul în care USR va:

- Dezvolta o logică de intervenție, cu stabilirea de obiective și indicatori clari;
- Construi un sistem simplu de monitorizare și auto-evaluare a propriilor sale activități încă de la început.

e. Cum ar trebui să fie colectate informațiile și datele de monitorizare? Cine este implicat?

Planul nu oferă o explicație clară în această etapă. Ca o recomandare, ar fi util să se precizeze că Planul de Acțiune RNDR va trebui să explice modul în care USR va colecta indicatori și informații (completarea datelor cantitative de bază, cu o evaluare calitativă și studii de caz), pentru a asigura o monitorizare adecvată a activităților.

f. Ce fel de sprijin este prevăzut pentru grupurile operaționale EIP în timpul implementării PDR?

Acțiunile de rețea vor sprijini dezvoltarea și implementarea de proiecte comune. În special, acest lucru ar putea însemna cooperarea între întreprinderile private, GAL-uri sau noi parteneriate între fermieri, consilieri și cercetători în formă de Grupuri Operaționale din cadrul Parteneriatului European pentru Inovare (PEI). În plus, RNDR va fi un participant activ și va contribui la activitatea Rețelei Europene pentru Dezvoltare Rurală (REDR) și a Rețelei Parteneriatului European pentru Inovare (PEI).

g. Cum va facilita rețeaua consolidarea capacităților, schimbul de experiență și diseminarea de bune practici?

PNDR explică în mod clar faptul că USR va aduce împreună diferite părți interesate relevante, în scopul de a participa la cursuri de formare profesională (cu GAL-uri ca unul dintre grupurile țintă principale), precum și schimb direct de know-how și experiență, menționând principalele instrumente care vor fi utilizate. Cu toate acestea, o descriere mai detaliată este amânată pentru pregătirea Planului de Acțiune.

h. Cât de eficace și eficient organizate sunt schimbul de experiențe, colectarea de date și fluxul de informații?

Schimbul de experiență, colectarea datelor și fluxul de organizare a informațiilor sunt descrise doar pe scurt în PNDR. Cu toate acestea, o descriere mai detaliată este amânată pentru pregătirea Planului de Acțiune.

i. Ce proceduri sunt prevăzute pentru a identifica activitățile de cercetare și rezultatele relevante? Cine este implicat și cine este consultat?

Procedurile prevăzute pentru a identifica activitățile de cercetare și rezultatele relevante sunt descrise doar pe scurt în PDR. Cu toate acestea, o descriere mai detaliată este amânată pentru pregătirea Planului de Acțiune.

j. Ce prevederi sunt prevăzute pentru dezvoltarea de metode și instrumente de evaluare pentru evaluarea rețelelor rurale?

PNDR nu descrie în mod clar acest aspect. În special, ar fi util a se explica pe de o parte când și cum evaluatorul independent și USR vor colabora (de exemplu în colectarea de date) și pe de altă parte, care sunt acele activități de evaluare care vor fi efectuate de către evaluatorul independent și care sunt cele care vor fi efectuate prin autoevaluare, în scopul de a evita suprapunerile și a accentua sinergiile.

k. În ce măsură se potrivesc prevederile de Asistență Tehnică volumului de sarcini avute în vedere?

În general, prevederile privind Asistența Tehnică reprezintă un sistem rațional, care răspunde în mod adecvat la sarcinile avute în vedere. Cu toate acestea, ar trebui realizată o evaluare mai profundă cu privire la Planul de Acțiune RNDR atunci când acesta va fi conceput.

Q.17 Sunt adecvate sub-programele tematice?

a. De ce ar trebui ca operațiunile specifice prevăzute pentru sub-programul tematic să aducă rezultate mai bune decât dacă ele ar fi livrate în cadrul măsurilor programului principal?

Sectorul pomicol este o specificitate a României, deoarece produce culturi calitative și cantitative. Deoarece livezile au îmbătrânit, producția a fost redusă în consecință; sectorul necesită un sub-program specific, care poate contribui la reînnoirea și revigorarea sectorului. În fapt, este important, deoarece din punct de vedere strategic, atât resursele umane cât și cele financiare sunt concentrate în vederea obținerii rezultatului dorit. Același obiectiv va fi dificil de realizat pe termen mediu, fără o astfel de concentrare.

b. În ce măsură ar putea măsurile/acțiunile prevăzute în programul principal să producă rezultate mai bune dacă ar fi livrate ca un sub-program tematic?

Având în vedere importanța sectorului pomicol în agricultura românească, măsurile prevăzute pentru dezvoltarea acestui sector prezintă potențialul de a produce rezultate mai bune în condițiile în care acestea sunt livrate ca un sub-program tematic, datorită unei mai bune concentrări a resurselor, atât umane cât și financiare. Specificitatea sectorului pomicol generează nevoi specifice de dezvoltare, care sunt adresate în mod corespunzător doar printr-o abordare unică a sectorului, prin intermediul unui sub-program tematic.

c. Cât de exhaustiv au fost realizate analiza și SWOT-ul?

Analiza SWOT, în special în ceea ce privește descrierea principalelor puncte slabe, este clară și exhaustivă.

d. În ce măsură părțile interesate, în special cele care reprezintă potențialii beneficiari, au fost implicate în analiză, în SWOT, în stabilirea obiectivelor și în proiectarea de operațiuni?

Părțile interesate nu au fost implicate în definirea analizei SWOT și strategiei. În ceea ce privește analiza SWOT a Programului principal, aceasta a identificat nevoia de a avea orice Sub-program tematic. Acest lucru este menționat în analiza de ansamblu și în analiza nevoilor. Mai exact, în "Analiza sectorului agricol" există o descriere completă a punctelor slabe și fragilității sectorului care implică necesitatea de sprijin. Cu toate acestea, în analiza SWOT potențialul sectorului nu este explicat clar. EE a realizat o analiză specifică de colectare de informații suplimentare prin intermediul interviurilor și recenziei literaturii de specialitate, pentru a acoperi acest aspect. În ceea ce privește obiectivul sub-programului, măsura 9, însoțită de măsura 16, sprijină și îmbunătățește cooperarea în sectorul pomicol, prin favorizarea cooperării dintre agricultori și alte părți interesate, în vederea dezvoltării de noi produse, proiecte-pilot care pot crește valoarea adăugată a produselor din sectorul pomicol, precum și comercializarea acestora prin lanțuri scurte.

e. Cât de concludent este descrisă logica de intervenție, cât de receptive sunt măsurile alese în ceea ce privește nevoile evaluate?

Logica de intervenție se adresează nevoilor identificate și se potrivește obiectivelor selectate. Măsurile sunt în conformitate cu evaluarea nevoilor și contribuie la atingerea rezultatelor așteptate.

f. Cât de concludent este setul de indicatori, și cât de realiste sunt obiectivele?

Setul de indicatori pentru sub-programul tematic este concludent, acesta fiind realizat în baza unui plan de indicatori specific, aferent sub-programului tematic. Au fost definiți indicatori de target și de output pentru fiecare Domeniu de Intervenție vizat în cadrul sub-programului tematic, fiind definit atât numărul de beneficiari vizați de intervențiile specifice, cât și valoarea sprijinului financiar planificat.

În ceea ce privește obiectivele sub-programului tematic acestea pot fi considerate realiste, fiind sprijinite de o logică a intervenției coerentă, în cadrul căreia s-au identificat măsuri și domenii de intervenție pentru abordarea nevoilor specifice ale sectorului pomicol.

g. Cât de cuprinzătoare sunt rezultatele și cheltuielile planificate prezentate în descrierea sub-programului tematic, defalcate între mediul public și privat?

Investițiile planificate în cadrul sub-programului tematic vor fi finanțate prin intermediul a 3 măsuri: măsura 4 – Investiții în active fizice în sectorul pomicol; măsura 9a – Înființarea grupurilor de producători în sectorul pomicol; măsura 16 – Cooperare în sectorul pomicol. Combinații ale celor 3 măsuri formează 5 Domenii de Intervenție (1A, 1B, 2A, 3A, 6A) încadrate în 4 Priorități.

La nivelul fiecărei priorități și DI au fost delimitați indicatori de target și de output precum și alocarea financiară planificată. Din punct de vedere al cuantumului cheltuielilor alocate în cadrul sub-programului tematic acestea par a fi suficiente, prin prisma indicatorilor asumați (de exemplu, considerând DI 2A, este planificat un sprijin de aproximativ 500.000 euro pentru fiecare beneficiar, rata de cofinanțare a beneficiarului fiind de 30%). Raportul între public/privat planificat pentru cheltuielile aferente sub-programului tematic variază în funcție de DI și măsură, cofinanțarea beneficiarilor variind între 0% (M16a, M9a) și 50% (M4a), acest aspect încurajând dezvoltarea inițiativelor inovatoare și bazate pe principiul parteneriatului, comparativ cu investițiile clasice în active fizice pentru tehnologizare și modernizare. Cu toate acestea, din punct de vedere al alocării financiare, măsura ce vizează investiții în active fizice are o alocare financiară net superioară.

Q19. Care sunt efectele semnificative asupra mediului probabil a fi generate de program care trebuie luate în considerare în pregătirea acestuia?

Următoarele efecte semnificative probabile asupra mediului, generate de implementarea programului, au fost estimate și vor fi elaborate, descrise și evaluate în cadrul Raportului de Mediu:

- Efecte de importanță ridicată: efecte asupra biodiversității, florei, faunei, solului, apei, aerului, factorilor climatici;
- Efecte de importanță redusă: efecte asupra populației, sănătății umane, bunurilor materiale, culturale (inclusiv arhitecturale și arheologice), patrimoniului, peisajului.